

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij

"Zevenwouden" U.A.

Jaarverslag 2018

Inhoud

Bestuursverslag	4
Bestuursorganen	4
Bedrijfsstructuur Zevenwouden.....	5
Verslag van Directie.....	9
Verslag van de Raad van Commissarissen.....	25
Jaarrekening	28
Geconsolideerde balans per 31 december (na bestemming resultaat).....	28
Geconsolideerde winst- en verliesrekening	30
Geconsolideerd kasstroomoverzicht.....	32
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	33
Enkelvoudige balans per 31 december (na bestemming resultaat)	60
Enkelvoudige winst- en verliesrekening.....	62
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	64
Overige gegevens	81
Statutaire regeling betreffende de bestemming van de winst	81
Controleverklaring van de onafhankelijke Accountant.....	82

Zevenwouden

De Eenhoorn 2, 8932 NX Leeuwarden
Postbus 901, 8901 BS Leeuwarden

Bestuursverslag

Bestuursorganen

Algemene Vergadering van Afgevaardigden

	m/v
E.J. Boiten	m
G. Doornhof	m
S.S. Hellinga	m
A.B. de Jong	m
G.L.G. Schweigmann	m
A.N.J. Slot	m
W.R. Tigchelaar	m
J. van der Zee	m
P. van der Zee	v

Raad van Commissarissen

C.B. Mulder, voorzitter	m
S. Faber	v
W.O. Sierksma	m

Auditcommissie

W.O. Sierksma, voorzitter	m
S. Faber	v

Remuneratiecommissie

S. Faber, voorzitter	v
C.B. Mulder	m

Directie

W.R.D.W. Nauta, directievoorzitter	m
J.H. Lubbers, financieel directeur	m

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Bedrijfsstructuur Zevenwouden

De Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A. (verder: Zevenwouden), is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid met als doelstelling: 'het met haar leden sluiten van overeenkomsten van verzekering in de zin van de Wet op het financieel toezicht'.

Kernactiviteit

Zevenwouden is een schadeverzekeraar die zowel de particuliere als de (klein)zakelijke markt bedient. Het overgrote deel van het premievolume heeft betrekking op de branche Brand en in die branche beschikt Zevenwouden over specifieke expertise en ruime ervaring. De verzekeringsactiviteiten van Zevenwouden zijn uitsluitend gericht op de Nederlandse markt en in Nederland gelegen risico-objecten.

Noorderlinge verzekeraars

Zevenwouden kiest nadrukkelijk voor samenwerking met het intermediair. Samenwerking, partnerschap en persoonlijk zaken doen, zijn belangrijke waarden. Door de combinatie van 'eigen risicodragerschap' en een volmachtbedrijf (Noorderlinge B.V.) kunnen we een full service concept aanbieden aan het intermediair. Dit doen we onder de merknaam 'Noorderlinge verzekeraars'.

Zevenwouden als verzekeraar en risicodrager

Statuten

- De naam van de Maatschappij is Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij "Zevenwouden" U.A.
- De Maatschappij heeft haar zetel in Heerenveen.
- Het werkgebied van de Maatschappij strekt zich uit tot geheel Nederland.
- De (oud-) leden van de Maatschappij zijn niet aansprakelijk voor schulden van de Maatschappij en zijn niet verplicht om in enig ten tijde van de ontbinding van de Maatschappij blijvend tekort bij te dragen.

Raad van Afgevaardigden (RvA)

De Maatschappij kent een Algemene Vergadering van Afgevaardigden die bestaat uit minimaal zeven (7) en maximaal vijftien (15) Afgevaardigden, die uit en door de leden worden gekozen. De Raad van Afgevaardigden wordt jaarlijks voor 1 juli bijeengeroepen ter vaststelling van de jaarrekening van de Maatschappij.

Raad van Commissarissen (RvC)

De Maatschappij kent een Raad van Commissarissen bestaande uit tenminste drie (3) en maximaal vijf (5) leden. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op (het beleid van) de Directie en op de algemene gang van zaken in de Maatschappij en de daarmee verbonden onderneming en richt zich bij de vervulling van haar taak naar het belang van de Maatschappij en de daarmee verbonden onderneming. De Raad van Commissarissen staat de Directie met raad ter zijde.

Auditcommissie (AC)

De Auditcommissie heeft als belangrijkste taak de toezichthoudende rol van de RvC ter zake financiële aangelegenheden te vervullen en om de financiële verantwoording meer diepgang te geven.

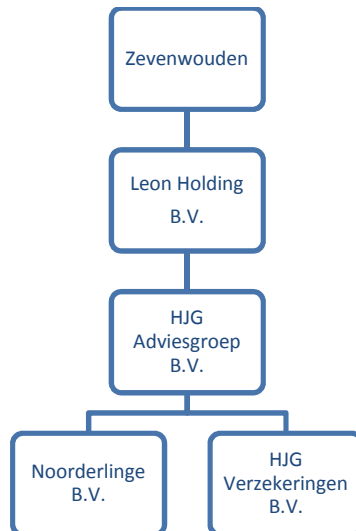
Remuneratiecommissie (RC)

De Remuneratiecommissie adviseert de RvC onder andere over de arbeidsvoorwaarden (waaronder de beloning) van de Directie.

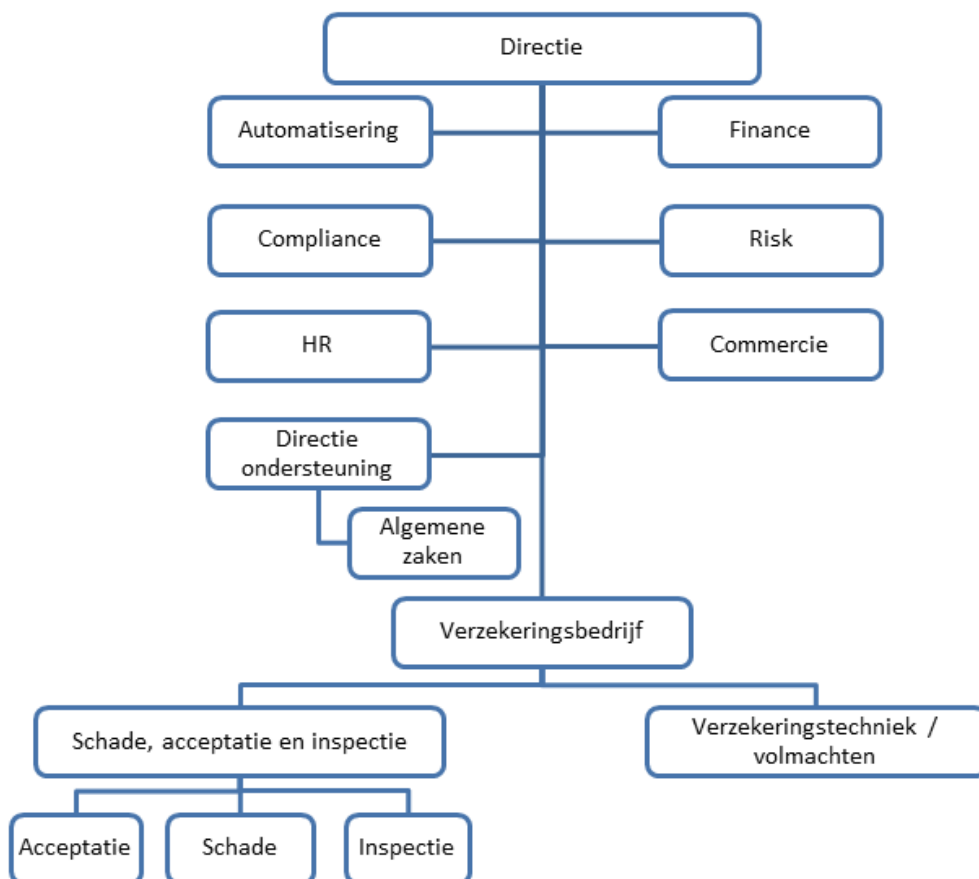
Directie

De Directie bestaat uit tenminste twee (2) leden. De Directie is belast met het besturen van de Maatschappij. De verantwoordelijkheid voor het (risico)bestuur van Zevenwouden ligt onverminderd bij de Directie als geheel. De Directie formeert een management- of businesssteam met medewerkers uit de organisatie voor een betere coördinatie en samenhang van verschillende taken en disciplines.

Juridische structuur

Interne organisatie structuur

Zevenwouden en haar groepsmaatschappijen hadden gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime-basis, 32 werknemers in dienst (2017: 28).

Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

Zevenwouden positioneert zichzelf als brandverzekeraar met een exclusieve keuze voor het intermediaire distributiekanaal. In de onderlinge werkelijk relatie met intermediairs zoekt Zevenwouden specifiek naar wederkerigheid. Dit betekent dat bij de aanstelling van een intermediair nadrukkelijk wordt bekeken of een intermediair past bij Zevenwouden. De aanscherping van de commerciële naam naar Noorderlinge verzekeraars behelst in feite dat de medewerkers van Zevenwouden / Noorderlinge verzekeraars centraal staan in de huidige aanpak. Zij leveren toegevoegde waarde in advies en zijn specialisten op het gebied van brandverzekeringen.

In 2018 is nadrukkelijker de focus gelegd op het behalen van rendement, hiervoor zijn acties uitgezet om te komen tot kosten- en schadelastbeheersing. Zo is een premiegroei behaald van ongeveer 25% in de tekening van Zevenwouden. Dit is mede het gevolg van de intensievere commerciële aandacht die wij hebben gegeven aan het intermediair en de uitgaande volmachten. Daarnaast brengt Solvency II met zich mee dat nadrukkelijk ook management acties worden ingezet om de solvabiliteit op het gewenste niveau te behouden. Dit is onder andere gebeurd door het aanpassen van het herverzekeringscontract naar een Quota Share contract voor het jaar 2019. Bovendien zijn in 2018 voorbereidingen getroffen om per 1 januari 2019 een premieverhoging door te voeren binnen de eigen propositie van Zevenwouden.

Verslag van Directie

Nederlandse schadeverzekeringsmarkt 2018

De Nederlandse schadeverzekeringsmarkt consolideerde ook in 2018 in hoog tempo. Het aantal schade- en levensverzekeraars is de afgelopen jaren afgenomen. De concentratie van schadeverzekeraars brengt met zich mee dat de vier grootste verzekeraars op de schademarkt een marktaandeel hebben van ongeveer 50%. Daarnaast hebben de onderlinge schadeverzekeraars een marktaandeel van ongeveer 37%. Als gevolg van de voortgaande consolidatie is geconstateerd dat in toenemende mate verschillende partijen op de schademarkt samengaan, nieuwe samenwerkingsvormen of strategische allianties ontwikkelen.

De kleinere schadeverzekeraars zijn in tijden van toenemende druk op kosten en vooruitsnellende technologie nog steeds in staat een positieve klantwaardering te scoren. Echter de schadebranche stelt steeds hogere eisen aan kennisintensieve toepassingen, voortschrijdende klantinteractie en de wijze waarop moet worden omgegaan met veranderende behoeften en wensen van de verzekerden. De ontwikkeling van het claimedrag van verzekerden is hierbij een aandachtspunt. Voor kleinere schadeverzekeraars liggen er kansen, zeker als er wordt gekozen voor een focus op niche markten. Deze kansen worden mede ingegeven door het feit dat de marktpositionering, ondanks het gebruik van moderne technologie door de concurrentie, van oudsher dicht bij verzekerden staat. Dit laat zich jaarlijks uitdrukken in een lage schaderatio. Daar tegenover staat de hogere kostenratio die dezelfde schadeverzekeraars dwingt om verscherpte aandacht te houden voor schadelastbeheersing en schadepreventie.

Visie Noorderlinge verzekeraars op de dienstverlening

Noorderlinge verzekeraars, met als risicodrager Zevenwouden biedt vanuit een zelfstandige positionering primair een brandpropositie op eigen tekening aan met daarnaast een uitgebreider palet aan schadeverzekeringen in volmacht voor de particuliere en zakelijke klant.

De positie van onze mensen als 'verzekeraars' in ons bedrijf in relatie met het intermediair was ook in 2018 van onderscheidend belang. Onze kernwaarden 'loyaal' en 'zeker van elkaar' zijn de rode draad in ons dagelijks handelen naar het intermediair.

Het intermediair blijft in onze dienstverlening de belangrijkste rol vervullen als financieel adviseur van de eindklant. In onze bedrijfsvoering staat de ondersteuning en advisering van het intermediair centraal. Hierbij is het persoonlijke contact en de korte lijnen met het intermediair onontbeerlijk. Het intermediair heeft dit in 2018 wederom zeer gewaardeerd met als ultieme beloning het winnen van de Adfiz prijs als beste schade verzekeraar particulier. Ondanks dat wij zeer vereerd zijn dat wij deze prijs in ontvangst hebben mogen nemen, past ons ook bescheidenheid om zodoende onze dienstverlening nog verder te verbeteren en uit te bouwen.

Ontwikkelingen verslagjaar 2018

Financieel directeur formeel benoemd

Per 1 maart 2018 is J.H. Lubbers benoemd als Financieel directeur in vaste dienst.

Afgevaardigden afgetreden

Per 31 december 2018 zijn de heren Doornhof en Slot afgetreden als afgevaardigden van Zevenwouden.

Uitgaande volmachten

Betreffende uitgaande volmachten is in 2018 geen nieuw contract afgesloten met een nieuwe contractspartij. Uitgaande volmacht CDS is overgenomen door Assuradeuren Gilde B.V., hiermee is een nieuw contract gesloten.

Groei in basisportefeuille

In 2018 is een netto premiegroei behaald van ongeveer 25% in de tekening van Zevenwouden. Reden van de stijging is extra commerciële aandacht aan het intermediair, het overnemen van rendabele portefeuilles en de premiegroei bij uitgaande volmachten.

Premieverhoging

In 2018 is een premieverhoging van gemiddeld 4,2% in de eigen producten doorgevoerd.

Productrationalisatie

In november 2018 zijn we daadwerkelijk begonnen met het omzetten van de oudere particuliere productlijnen naar het huidige nieuwe AnderLicht Keuzepakket Particulier (ALKP). Hiermee wordt een efficiëntere en éénduidige dienstverlening naar onze adviseurs bevorderd.

AVG

De organisatie is AVG proof. Dit is tevens bevestigd door onze Internal audit functie (BDO). De functionaris gegevensbescherming is aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Ontwikkeling portefeuille

De portefeuille en hiermee de premie is gegroeid in 2018 met 25%. De commerciële focus op bestaande en nieuwe intermediairs leidt direct tot nieuwe autonome productie.

In 2018 heeft een grootschalige collectieve overvoer van Avéro portefeuilles plaatsgevonden. Dit heeft een positieve bijdrage geleverd aan de behaalde premiegroei. Ook zijn hierdoor een aantal nieuwe aanstellingen toegekend. De aangeboden portefeuilles zijn voor de eventuele overname doorgerekend op een positieve bijdrage aan het rendement van Zevenwouden.

Verdiende premies (x € 1.000)	2018	2017
Noorderlinge verzekeraars	14.268	11.817
Overige uitgaande volmachten	5.817	3.764
Wijziging technische voorziening, niet verdiende premies	-437	163
	19.648	15.744

Grote schades

Het jaar 2018 is voor Zevenwouden geen goed schadejaar gebleken. Dit is vooral veroorzaakt door de schadelast van twee voorjaarstormen in januari 2018 en een hoge frequentie van vorstschades in maart 2018. Medio 2018 is Zevenwouden getroffen door twee relatief grote branden. In 2018 zijn 33 (2017: 30) grote schades (groter dan € 25.000) gemeld bij Zevenwouden.

Herverzekeringen

Voor het jaar 2018 zijn een viertal collectieve herverzekeringscontracten ingekocht. Eén contract ter afdekking van schades als gevolg van brand, een contract ter bescherming tegen catastrofes (voornamelijk storm) en een contract voor varia dekkingen (voornamelijk particuliere aansprakelijkheid). Daarnaast is er in 2018 een contract ingekocht ter bescherming van een combinatie van meerdere grote schades. Alle contracten kennen een non-proportionele dekking, waardoor schades binnen het afgesproken eigen behoud voor rekening van Zevenwouden blijven. In 2018 is het herverzekeringsprogramma drie keer aangepast op:

1. Aanvullen data (januari 2018);
2. Verlagen van het eigen behoud van het Cat XL van € 1,5 miljoen naar € 250.000 (maart 2018);
3. Verhogen van de dekking van het catastroferisico van € 25 miljoen naar € 35 miljoen (oktober 2018).

Als gevolg van het minder gunstige schadebeeld in 2018 heeft Zevenwouden een beroep moeten doen op de ingekochte dekkingen. De betaalde herverzekeringspremie is ten opzichte van vorig jaar gestegen, omdat Zevenwouden meer dekking heeft ingekocht betreffende de drie bovengenoemde oorzaken. Daarnaast is vanwege de hoge schadelast en de samenstelling van het herverzekeringscontract 'reinstatementpremie' betaald aan de herverzekeraars.

Vanwege het negatief financieel resultaat in 2018 is het voor Zevenwouden van belang om de netto schadelast nog beter te kunnen beheersen. Hierbij is een vergaande kapitaalbescherming essentieel om zelfstandigheid voor de komende jaren te garanderen. Hiertoe zijn een tweetal herverzekeringsmakelaars uitgenodigd om een nieuw herverzekeringsprogramma te ontwerpen. In november 2018 heeft de directie en de Raad van

Commissarissen een akkoord gegeven op een herverzekeringsprogramma in de vorm van een Quota Share contract voor 2019. Dit nieuwe contract heeft reeds impact op de Solvency II ratio's voor 2018, zoals gepresenteerd in dit verslag.

Inrichting Risk en Compliance

Wij zijn verheugd te constateren dat de in 2017 aangenomen Risk- en Compliance officer heeft bijgedragen aan een gestructureerde integrale Riskmanagement aanpak. De voortgang op alle compliance onderwerpen heeft ertoe geleid dat wij voldoende comfort hebben bij de huidige compliance status. In overleg met de Internal audit functie zal in 2019 de opzet en werking van de compliance functie aan een audit worden onderworpen.

Strategie

Zevenwouden als specialist in brandverzekeringen kiest met Noorderlinge verzekeraars nadrukkelijk voor de rol als aanbieder van een breed pakket aan schadeverzekeringen in haar AnderLicht Keuzepakket Particulier (ALKP) en AnderLicht Keuzepakket Zakelijk (ALKZ) proposities. Hiermee kunnen intermediairs een optimaal verzekeringspakket samenstellen voor hun relaties. Noorderlinge verzekeraars is hierbij aanbieder van zowel standaard- als maatwerkoplossingen voor zowel het particuliere als het zakelijke segment. Zevenwouden kiest daarbij exclusief voor het intermediair als distributiepartner.

Zevenwouden onderscheidt zich als verzekeraar van andere verzekeraars door sterk in te steken op de relatie, de persoonlijke contacten met al onze medewerkers en ruimte voor maatwerk.

De schademarkt is in 2018 nog verder veranderd. Door een vergaande consolidatie van verzekeraars zijn intermediairs op zoek naar een bestendige relatie met een beperkt aantal schadeverzekeraars. De roep om consistent en herkenbaar beleid vanuit de verzekeraar is in toenemende mate hoorbaar. Intermediairs beklagen zich steeds meer over koerswijzigingen in beleid, die onvoldoende tijdig worden toegelicht. Als gevolg hiervan is mede de toenemende onverzekerbaarheid van bepaalde risico's een zorg in de markt. Hierdoor worden intermediairs gedwongen om op zoek te gaan naar andere risicodragers voor hun verzekerden. Zevenwouden vindt dat de ingezette koers om zich met Noorderlinge verzekeraars meer als verzekeraar in de markt te profileren ertoe moet leiden dat een herkenbare positionering wordt ingenomen.

Ook in 2018 is de regeldruk vanuit wet- en regelgeving en toezichthouders op de organisatie onverminderd groot gebleken. De schaalgrootte van het bedrijf in relatie tot hetgeen dat moet worden ingeregeld en opgeleverd met aanverwante kosten, staat al jaren op gespannen voet met lage marges. Het businessmodel van de verzekeraar vraagt om een proactieve houding en adequate financiële maatregelen gedurende het jaar. Doelstelling hierbij is om het resultaat op korte termijn op een aanvaardbaar niveau te brengen. Dit is een van onze belangrijkste focuspunten. De bijstelling van het herverzekeringsprogramma, een verscherpte portefeuille analyse, het de-risken van onze portefeuille en het doorvoeren van noodzakelijke premieverhogingen zijn hiervan een aantal voorbeelden.

Zevenwouden heeft de laatste jaren de opzet en werking van uitgaande volmachten aan een kritische blik onderworpen. Wij zijn verheugd dat de wijze waarop deze volmachten zich inmiddels ontwikkelen qua rendement en premiegroei, mede een resultaat is van de ingeslagen koers. Een strategische fit en verzekeringstechnisch rendement zijn daarbij randvoorwaardelijk. In 2019 zal nadrukkelijk worden gewerkt aan de verdere uitwerking en implementatie van een nieuw volmachtbeleid.

Organisatie

Governance

Verzekeraar Zevenwouden kent een statutaire Directie van twee leden en een Raad van Commissarissen van drie leden. De Algemene Vergadering van Afgevaardigden bestaat thans uit negen leden en komt minimaal éénmaal per jaar bijeen voor de vaststelling van de jaarrekening.

De Directie heeft een beleidsbepalende rol en de Raad van Commissarissen heeft een toetsende rol en houdt toezicht op het gevoerde beleid. De Directie is gedurende het jaar, naast de hierboven genoemde ontwikkelingen meerdere malen met de Raad van Commissarissen in gesprek geweest over onder meer de

herijking van de gevoerde strategie en de voorgestelde meerjarenbegroting, het integrale risicoprofiel van ons bedrijf en de maatregelen om te komen tot risicobeheersing.

De Directie en de Raad van Commissarissen leggen ieder vanuit hun eigen rol verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Afgevaardigden. De Algemene Vergadering van Afgevaardigden verleent decharge voor het gevoerde beleid c.q. toezicht en stelt ook de jaarrekening vast.

Gedragcodes

Zevenwouden conformeert zich aan de Gedragcode Verzekeraars en de Codewijzer zelfregulering. Op de website van Zevenwouden is een toelichting te vinden op de Governance van Zevenwouden. Alle leden van de Directie en de Raad van Commissarissen hebben de eed of belofte voor beleidsbepalers in de financiële sector afgelegd.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Aan goed werkgeverschap geeft Zevenwouden invulling door te faciliteren in opleidingsmogelijkheden voor haar personeel, marktconforme arbeidsvoorwaarden te bieden en in goede arbeidsomstandigheden te voorzien op haar kantoorlocatie in Leeuwarden. De Directie voert op periodieke basis een transparante en constructieve dialoog met haar personeelsvertegenwoordiging. Daarnaast leent de omvang van de personele organisatie zich ervoor een hecht team te zijn. Zevenwouden investeert in het zogenaamde 'clubgevoel' middels bijeenkomsten en activiteiten voor haar medewerkers.

Op het gebied van duurzaamheid en milieu leverde Zevenwouden ook in 2018 haar bijdrage als donateur van de stichting Ynnatura, bedrijven voor het Fryske Gea. Deze stichting stelt bedrijven in de gelegenheid om zich te verbinden met het werk van natuurbescherming in Fryslân.

In 2018 is Leeuwarden de culturele hoofdstad van Europa geweest. Zevenwouden heeft zich in het kader van dit thema aangesloten bij het zakelijke netwerk: Club2018. Daarmee heeft Zevenwouden een financiële bijdrage geleverd aan de Culturele hoofdstad 2018.

Gelet op haar aard en het type onderneming dat Zevenwouden voert, is Zevenwouden niet actief op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

Interne beheersing

De Auditcommissie van Zevenwouden houdt toezicht op de (financiële) verslaglegging van de organisatie en de bevindingen van de Accountant. Daarnaast stelt zij vanuit haar eigen onafhankelijke positie vast dat de opzet en werking van het risico- en interne beheersingssysteem voldoende waarborgen kent voor een integrale en beheerste bedrijfsvoering.

Het hebben van deze inrichting maakt dat er voldoende waarborgen zijn voor het deugdelijk besturen van de organisatie, alsmede het goed kunnen vervullen van de toezichtstaak door de Raad van Commissarissen. Deze opzet past bij de aard en omvang van de organisatie.

Het beheersen van de bedrijfsprocessen is voor de Directie van cruciaal belang om voor de lange termijn zekerheid te bieden voor verzekerden en medewerkers. De Directie aanvaardt volledige verantwoordelijkheid voor de opzet en werking van risicobeheersing en controlesystemen.

Als Directie hebben wij op basis van de aard en omvang van onze onderneming gekozen voor een gematigd risicoprofiel. Voor de verdere toelichting op de beheersing van de risico's wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening. Deze toelichting is een integraal onderdeel van ons jaarverslag.

Diversiteit

Zevenwouden streeft naar een evenwichtige verdeling van vrouwen en mannen binnen de Directie, Raad van Commissarissen en Raad van Afgevaardigden. Op basis van een profielschets zal worden gezocht naar de beste kandidaat voor de functie. Zevenwouden erkent dat diversiteit en kwaliteit van belang zijn, echter het behoud en versterking van de juiste mix van capaciteiten blijft van belang in het selectieproces.

Risicomanagement Zevenwouden

Algemeen

Zevenwouden is onderworpen aan Europese regelgeving, waarvan de naleving wordt getoetst door DNB. Solvency II schrijft onder meer voor dat een verzekeraar moet beschikken over een doeltreffend governancestelsel dat voor een gezonde en prudente bedrijfsvoering zorgt. Belangrijke pijlers hiervoor zijn: solvabiliteit, governance, Risk & Compliance.

Kapitaalbeleid

Zevenwouden stuurt in haar kapitaal- en risicomanagementbeleid op basis van Solvency-II uitgangspunten. De solvabiliteitspositie meet Zevenwouden af aan de verhouding tussen de aanwezige en vereiste solvabiliteit (SCR). Zevenwouden houdt als minimum solvabiliteit 125% van de vereiste solvabiliteit aan.

Het is niet waarschijnlijk dat de aanwezige solvabiliteit acuut daalt onder de minimum solvabiliteit. Als de aanwezige solvabiliteit echter de minimum solvabiliteit nadert, zal Zevenwouden proactief maatregelen treffen om extra kapitaal te genereren of om de risico's te verminderen. Deze maatregelen staan (onder meer) beschreven in het kapitaalbeleid van Zevenwouden. Mogelijkheden om de aanwezige solvabiliteit te versterken zijn onder andere:

- Premieverhoging;
- Kostenbesparing;
- Herziening van de polisvoorwaarden.

Onder het toekomstige regime van Solvency II kan de solvabiliteit ook positief worden beïnvloed door het kapitaalbeslag van bedrijfsrisico's te verminderen waardoor de vereiste solvabiliteit omlaag zal gaan.

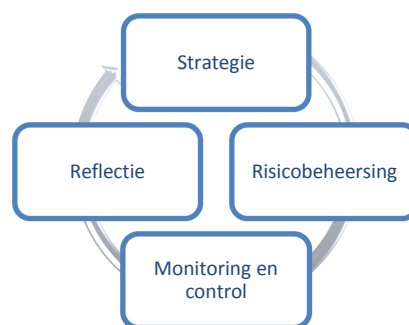
Maatregelen om risico's te verminderen zijn:

- verlagen risicoprofiel beleggingen;
- meer herverzekeringsdekking inkopen (waaronder eigen behoud verlagen);
- afstoten van een product of (deel)markt.

Eind 2018 is het herverzekeringsprogramma 2019 van Zevenwouden aangepast naar een Quota Share contract. De verzekeringstechnische risico's die Zevenwouden loopt in eigen tekening zijn vanaf 2019 hiermee aanzienlijk gedaald.

Door de koppeling van strategie en risicomanagement acht Zevenwouden de kans klein dat de organisatie onder de wettelijke solvabiliteitsnorm komt.

Strategie en risicomanagement

Van strategie naar strategie een doorlopende cyclus

In haar strategie zet Zevenwouden in op focus en bestendige premiegroei om op lange termijn een zelfstandige positie in de markt te borgen. Zevenwouden kiest daarbij nadrukkelijk voor distributie via het intermediaire netwerk en gebruikt Noorderlinge verzekeraars daarbij als platform. Er wordt daarbij meer focus aangebracht op homogeniteit en schaalvergroting binnen de (risico)portefeuille. Hierdoor kan de volatiliteit van de schadelast (en het daarmee samenhangende verzekeringstechnische kapitaalsbeslag) worden beperkt.

Risicobeheer(sing) Zevenwouden

Zevenwouden heeft haar risicobeheersingssysteem dusdanig ingericht dat de Directie in staat wordt gesteld om op efficiënte en effectieve wijze bedreigingen, die het behalen van strategische doelstellingen in de weg staan, vroegtijdig te signaleren en vervolgens te beheersen.

Binnen het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden is de Risk- en Compliance officer verantwoordelijk voor het opstellen, uitvoeren, monitoren en bijstellen van het algehele risicobeleid. De Directie draagt daarbij altijd de eindverantwoordelijkheid. De Risk- en Compliance officer legt het risicobeleid ter goedkeuring voor aan de Directie. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het gevoerde risicobeleid van Zevenwouden. Daartoe bespreekt de Raad van Commissarissen het risicoprofiel van Zevenwouden en beoordeelt op strategisch niveau of kapitaalallocatie en liquiditeitsbeslag in algemene zin in overeenstemming zijn met de goedgekeurde risicobereidheid.

Het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden omvat onder meer het door Zevenwouden gevoerde risicobeleid, risicobereidheid en het beoordelen van de eigen risico's en de solvabiliteit van Zevenwouden.

Zevenwouden heeft een fraudebeleid vastgesteld, waarin maatregelen zijn geformuleerd ter voorkoming en beheersing van fraude. De fraudecoördinator en de fraudecontactpersonen geven invulling aan de beheersing van deze fraude risico's.

Risicobereidheid en risicoprofiel

De Directie van Zevenwouden stelt minimaal 125% van de SCR vast als interne solvabiliteitseis. Geen enkel reëel evenement mag de solvabiliteit met meer dan 30% schaden. Het doorlopen van de risicobeheercyclus, waarvan de Own Risk Solvency Assessment ('ORSA') deel uitmaakt, levert waardevolle nieuwe inzichten op. Deze inzichten kunnen worden gebruikt om de risicobereidheid en –profiel bij te stellen. Door middel van de doorrekening van diverse stress-scenario's in de ORSA wordt de passendheid van deze interne solvabiliteitseis getoetst. Uit deze doorrekeningen is gebleken dat deze eis passend is voor Zevenwouden waarbij voldoende veiligheidsmarge in acht wordt genomen ten opzichte van de wettelijke ondergrens van 100%.

Beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (ORSA)

In het kader van het risicobeheer vereist Solvency II dat elke verzekeraar haar eigen risico's en haar solvabiliteit beoordeelt. De verzekeraar dient haar algehele solvabiliteitsbehoefte vast te stellen aan de hand van die risico's waaraan Zevenwouden blootstaat dan wel in de toekomst zou kunnen blootstaan. De verzekeraar behoort vervolgens te waarborgen dat Zevenwouden over voldoende kapitaal beschikt om in haar algehele solvabiliteitsbehoefte te kunnen voorzien.

De ORSA van Zevenwouden biedt inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer en de weerbaarheid van Zevenwouden tegen stress-scenario's die de solvabiliteitspositie kunnen bedreigen over een tijdshorizon van vijf toekomstige jaren. De ORSA maakt integraal deel uit van het risicobeheersingssysteem van Zevenwouden.

Het ORSA-proces wordt minimaal eenmaal per jaar doorlopen. De Risk- en Compliance officer heeft in nauw overleg met Directie en de Raad van Commissarissen triggers gedefinieerd, waarna een gehele of gedeeltelijke ORSA dient te worden uitgevoerd.

Op basis van de uitgevoerde ORSA 2018 kan Zevenwouden concluderen dat haar solvabiliteitsratio in voldoende mate impactvolle stresssituaties kan opvangen met het beschikbare risicokapitaal. Daarnaast wil Zevenwouden benadrukken dat solvabiliteit voor Zevenwouden niet het enige kengetal is dat zij gebruikt om haar organisatie te beoordelen.

De ORSA 2018 is goedgekeurd door Directie en Raad van Commissarissen en ingediend bij De Nederlandsche Bank.

Werking van risicomanagement

Jaarlijks worden de bruto risico's (exclusief beheersmaatregelen) middels een brede uitvraag binnen de organisatie bepaald. De netto risico's worden na werking van de beheersmaatregelen bepaald. De netto risico's moeten binnen de risicobereidheid vallen.

Uit de door Zevenwouden uitgevoerde risico analyse is gebleken dat de belangrijkste risico's (in aflopende volgorde) die Zevenwouden bedreigen, de volgende zijn:

- A. Catastroferisico, het risico op catastrofes en ander van buitenaf komend onheil met een grote impact (veelal opstalverzekeringen) voor Zevenwouden.
- B. Risico van veranderde omgeving, het risico dat bedrijfsdoelstellingen niet worden gerealiseerd als gevolg van veranderingen in wet- en regelgeving, de mate van concurrentie en ondernemingsklimaat.
- C. Implementatie strategie risico, het risico van niet-tijdige implementatie van de strategie.
- D. Marktrisico, het risico dat de onderneming een strategie voert die niet voldoende aansluit of inspeelt op ontwikkelingen in de markt waarin de onderneming opereert.
- E. Compliance risico, het risico op schade door het niet voldoen aan geldende wet- en regelgeving.

Tevens is belangrijk te onderkennen binnen welke tijdstermijn bovenstaande risico's zich kunnen manifesteren en daarmee de interne solvabiliteitspositie van Zevenwouden (kunnen) bedreigen.

Type risico	Korte termijn (<1 jaar)	Middellange termijn (1-5 jaar)	Lange termijn (> 5 jaar)
Catastroferisico	X		
Risico van veranderde omgeving		X	
Implementatie strategie risico		X	
Marktrisico		X	
Compliance risico		X	

De verzekeringsportefeuille van Zevenwouden is kwetsbaar voor de impact van met name stormen doordat haar portefeuille grotendeels bestaat uit verzekerde onroerende objecten die bovendien specifieke concentraties kennen in Noord-Nederland. Het herverzekeringsprogramma van Zevenwouden mitigeert dit risico. Het eigen behoud binnen het Cat XL contract bedroeg eind 2018 € 250.000 waardoor er een restrisico resteerde. Vanwege het aangepaste herverzekeringsprogramma vanaf 2019 (Quota Share) is het risico voor catastrofe verder gemitigeerd.

Omgevings- en marktrisico's kennen meerdere facetten en kunnen zich manifesteren in de vorm van beperkingen om premies te verhogen. Dit omdat de concurrentieverhoudingen deze ruimte niet bieden, concentratie van verzekeraars die Zevenwouden beperken in haar distributiestrategie of de organisatie ertoe dwingt om ingrijpende wijzigingen door te voeren. Bovendien is het bijhouden van de continue IT ontwikkeling voor Zevenwouden een uitdaging.

Het strategische risico dient in samenhang te worden gezien met de groeiambitie van Zevenwouden. Een niet-tijdige implementatie of onjuiste gekozen strategie kan ertoe leiden dat Zevenwouden haar groeidoelstellingen niet binnen haar middellange termijnplannen realiseert waardoor de technische resultaten onder druk komen te staan.

De compliance risico's hebben onder andere betrekking op Sanctiewetgeving, Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het beheersen van Cybersecurity risico's.

Beschrijving van de risico's en beheersmaatregelen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de risico's en de beheersmaatregelen die zijn getroffen. Bij de belangrijkste risico's is tevens de gevoeligheid van de solvabiliteit gekwantificeerd voor een stress-scenario. Dit wordt verder toegelicht in de risicomangement paragraaf.

Verzekeringstechnische risico's

Algemeen

Het sluiten van schadeverzekeringen is de kernactiviteit van Zevenwouden, waarbij Zevenwouden zich specialiseert in brandverzekeringen. Een afgesloten verzekering die past binnen de door Zevenwouden gehanteerde acceptatienormen zou geen onaanvaardbaar risico kunnen opleveren. Toch kunnen verzekeringstechnische risico's zich anders ontwikkelen dan verwacht. Onverwachte gebeurtenissen of omstandigheden kunnen leiden tot geleidelijke erosie van de verdien capaciteit. De verzekeringstechnische risico's die Zevenwouden loopt zijn inherent aan het uitoefenen van het verzekeringsbedrijf. Deze risico's kunnen zich manifesteren in de vorm van catastrofe-, premie- en reserverisico's.

Catastroferisico's

Dit betreft de concentratie van verzekeringstechnische risico's in een bepaald geografisch gebied die als gevolg van één gebeurtenis gelijktijdig schade kunnen oplopen. De belangrijkste gebeurtenissen die onder de dekking vallen zijn schades als gevolg van stormen, hagelbuien of andere van buiten komende onheilen. Schade ten gevolge van terrorisme is herverzekerd via de pool van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij Terrorismeschaden.

Premie- of lopend jaarrisico

Het premie- of lopend jaarrisico betreft met name het risico dat de schadefrequentie en/of de grootte van de schade per geval nadelig afwijkt van de verwachting. Deze catastrofe- en premierisico's worden beheerst doordat:

- Zevenwouden een acceptatiebeleid voert en acceptatienormen hanteert alvorens een schadeverzekering wordt afgegeven. De acceptatieregels zijn in een periode van vele jaren ontwikkeld en verfijnd.
- Onroerende goederen met een verhoogd risicoprofiel als onderdeel van het acceptatieproces worden geïnspecteerd door ervaren inspecteurs;
- Zevenwouden verzekerde risico's heeft herverzekerd voor zover zij de risicobereidheid (eigen behoud) te boven gaan.
- Zevenwouden een prudent herverzekeringsbeleid toepast dat is afgestemd op de risicobereidheid en financiële draagkracht van Zevenwouden.
- Zevenwouden gebruik maakt van een professionele herverzekeringsmakelaar die zorgdraagt voor een optimale plaatsing van het herverzekeringsprogramma op basis van gemodelleerde schadestatistieken.

Reserverisico

Het reserverisico is het risico dat Zevenwouden niet voldoende schadevoorzieningen heeft gevormd ter dekking van (verwachte) schaden. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een prudent schadereserveringsbeleid volgt waarbij op dossierniveau door ervaren schadebehandelaren een voorziening wordt bepaald;
- Zevenwouden een aanvullende voorziening vormt voor schaden die nog niet (volledig) zijn gemeld maar zich reeds hebben voorgedaan.
- Zevenwouden haar uitloopresultaten periodiek beoordeelt en op basis daarvan op dossierniveau haar reserves bijstelt indien daar aanleiding toe is.
- Zevenwouden haar schaden heeft herverzekerd die het eigen behoud te boven gaan.

Strategisch risico

Dit is het risico dat Zevenwouden een strategie voert die niet voldoende aansluit op klantbehoeften of ontwikkelingen in de markt waarin de organisatie opereert. Het strategische risico omvat ook het risico van een niet-tijdige implementatie van de bedrijfsstrategie.

Omgevings- en reputatierisico

Wijzigingen in relevante wet- en regelgeving worden op de voet gevolgd door de Risk- en Compliance officer binnen Zevenwouden, waardoor Zevenwouden tijdig kan inspelen op wijzigingen binnen het wettelijke kader.

De concurrentie in de schadeverzekeringssector is al jaren hevig. Door een zorgvuldige totstandkoming van de strategie die nauw aansluit bij de marktbehoefte is Zevenwouden concurrerend binnen dit marktsegment. Zevenwouden focust op homogeniteit binnen de risicoportefeuille, volgt schadetrends, inspecteert aangeboden risico's en investeert in efficiency voor proces- en productvoering. Hierdoor kan Zevenwouden de concurrentie het hoofd bieden. Reputatierisico's worden beheerst door zorgvuldige procesvoering en adequate informatieverstrekking. Daarnaast wordt (nieuw) personeel geselecteerd op integriteit en antecedenten (zie ook integriteitsrisico).

Prijrisico

Er bestaan drie vormen van prijrisico's: valutarisico, renterisico en marktrisico. Deze begrippen worden hierna verder toegelicht.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen.

Renterisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van de rente.

Marktrisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van marktprijzen, veroorzaakt door factoren die uitsluitend gelden voor het individuele instrument of de emittent ervan, of door factoren die alle instrumenten die verhandeld worden in de markt beïnvloeden.

Algemene beheersing prijrisico

In algemene zin wordt het prijrisico beheerst door een prudent beleggingsbeleid te voeren. Binnen het beleggingsbeleid zijn restricties opgenomen ten aanzien van de toelaatbare positie die in een bepaalde beleggingscategorie mag worden ingenomen. Deze restricties zijn een verdeling van 85% vastrentende waarden en 15% zakelijke waarden. De maximale weging in zakelijke waarden is 20%. Het beheer van beleggingen is uitbesteed aan vermogensbeheerder Oolders, Heijning & Voogelaar (OHV) te Amsterdam. Het beleggingsbeleid voorziet erin dat afgeleide financiële instrumenten (derivaten) niet voor speculatie doeleinden mogen worden ingezet. Er worden geen nieuwe directe beleggingen in vastgoed gedaan en geen nieuwe onderhandse leningen meer verstrekt. Voorts wordt er een buy & hold strategie gevolgd. Maandelijks worden de resultaten uit de beleggingen intern gevolgd en gerapporteerd aan het management.

Opvallende waarde mutaties worden zoveel mogelijk verklaard. De Directie kan niet zelfstandig opereren zonder een positief advies van de beleggingscommissie die vier keer per jaar vergadert.

Beheersing valutarisico

De portefeuille wordt alleen belegd in de Euro. Zevenwouden kan er ook voor kiezen valutaderivaten gebruiken om het valutarisico af te dekken. Op deze manier loopt Zevenwouden geen direct valutarisico.

Beheersing renterisico

Zevenwouden loopt een renterisico ten aanzien van haar beleggingen in vastrentende waarden. Dit omvat vooral de beleggingen in vastrentende beursgenoteerde obligaties en in mindere mate verstrekte onderhandse leningen. Zevenwouden beheerst haar renterisico door de duratie van beleggingen te maximeren op vijf, zoals vastgesteld in het beleggingsbeleid. Hierdoor wordt de impact van wijzigingen van de marktrente op de herwaardering van deze beleggingen beperkt gehouden.

Beheersing marktrisico

Zevenwouden loopt marktrisico over haar beleggingen in aandelen. Zevenwouden beheerst het marktrisico door haar beleggingen goed te spreiden over diverse vermogenstitels waardoor schommelingen van de prijs van individuele vermogenstitels elkaar beter compenseren. Daarnaast heeft Zevenwouden limieten gesteld ten aanzien van de maximale posities die zij wenst in te nemen met betrekking tot aandelen.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat door gebrek aan liquide middelen Zevenwouden niet in staat is om op korte termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Zevenwouden beheerst het liquiditeitsrisico doordat:

- Zevenwouden een groot deel van haar middelen liquide aanhoudt onder andere op rekening-courant bank en spaarrekening. Op deze manier is in geval van calamiteiten snel geld beschikbaar.
- Voor geplande investeringen impliciet liquiditeit wordt vrijgehouden zodat externe financiering niet nodig is. Indien noodzakelijk worden er beleggingen liquide gemaakt.
- Met de herverzekeraars contractueel de afspraak is vastgelegd dat in het geval van potentiële liquiditeitsproblemen bij Zevenwouden door het uitkeren van een bedrag waarvoor een recht op herverzekeringsdekking bestaat, een voorschot op de herverzekeringsclaim zal worden verstrekt.
- Zevenwouden een restrictief beleid voert ten aanzien van illiquide beleggingen zoals vastgoed.

Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument zullen fluctueren in omvang. De blootstelling van Zevenwouden aan kasstroomrisico is zeer beperkt en raakt uitsluitend de andere financiële beleggingen op de balans. Dit zijn aangehouden spaartegoeden waarover een variabele rente wordt vergoed. Deze rentevergoeding is van verwaarloosbare betekenis binnen het geheel van de beleggingsopbrengsten in de niet-technische rekening.

Zevenwouden accepteert het gelopen kasstroomrisico omdat deze een gevolg is van het liquide aanhouden van middelen. Het liquide aanhouden van middelen is nodig om het liquiditeitsrisico te mitigeren. Wel is het de intentie van Zevenwouden om een groter deel van de aangehouden spaartegoeden te beleggen in andere financiële instrumenten.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor Zevenwouden een financieel verlies te verwerken krijgt. Dit risico heeft voornamelijk betrekking op beleggingen in obligaties en aandelen, verstrekte (hypothecaire) leningen, aangehouden tegoeden bij banken en vorderingen uit herverzekeringen. Het kredietrisico wordt beheerst doordat:

- Zevenwouden hoofdzakelijk belegt in obligaties die een kredietwaardige rating hebben.
- Zevenwouden herverzekerde risico's spreidt over een panel aan herverzekeraars die allemaal een minimale (S&P) rating van A- als ondergrens moeten hebben.
- Zevenwouden bij onderhandse leningen aan partijen die niet over een rating beschikken aanvullende zekerheden verkrijgt door o.a. het vestigen van een hypotheek op het onderpand of door het vestigen van pandrecht of andere zekerheden.
- Zevenwouden rekening-courant aanhoudt bij verschillende Nederlandse bankinstellingen met een kredietwaardige status zodat zij de mogelijkheid heeft overtollige liquiditeit te spreiden over meerdere bankinstellingen.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat bedrijfsprocessen niet ongestoord of niet effectief kunnen verlopen als gevolg van handelen of nalaten van medewerkers van Zevenwouden of van derden, dan wel door toevallige gebeurtenissen of omstandigheden. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Interne controle op de operationele processen vanuit de 1^e, 2^e en 3^e lijn.
- Capaciteitsplanning door organisatorische en personele inrichting in evenwicht te brengen met de bedrijfsdoelstellingen.
- Sturing op permanente educatie van Directie, Commissarissen en op peil houden vakbekwaamheid van de medewerkers door het stimuleren van het volgen van opleiding en het organiseren van workshops op gebied van schade, technische inspectie, acceptatie en Solvency II.
- Risico-gebaseerde audits op operationele processen als onderdeel van het auditprogramma.

IT risico

Het IT-risico betreft het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende zijn beveiligd. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- De IT infrastructuur is uitbesteed aan een hosting partner die over datacenters beschikt met uitgebreide continuïteits- en beveiligingsfaciliteiten op het gebied van back-up en alternatieve stroomvoorzieningen.
- De hosting partner is ISAE-3402 gecertificeerd.
- Toegang voor medewerkers tot de digitale werkomgeving is beveiligd middels persoonlijke login-ID met wachtwoord met daarbij een frequente wijzigingscyclus.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de aan derden uitbestede werkzaamheden evenals de door derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de bedrijfsvoering van Zevenwouden verstoren of bedreigen. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een uitbestedingsbeleid heeft geformuleerd waaraan de belangrijkste uitbestede diensten en/of processen worden getoetst.
- Met gevolmachtigde agenten (uitgaande volmachten) afspraken zijn overeengekomen en vastgelegd in volmachtovereenkomsten (VSV) die voldoen aan NVGA-richtlijnen.
- Naleving van gemaakte volmacht afspraken worden getoetst met behulp van audits, controleverklaringen van de Accountants, werkprogramma risicobeheersing volmachten en cijferanalyses.
- Met belangrijke uitbestedingspartners Service Level Afspraken zijn overeengekomen en/of ISAE-3402 rapportages worden opgevraagd en jaarlijks besproken en vastgelegd.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van Zevenwouden wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van haar organisatie, veroorzaakt door haar medewerkers dan wel de leiding in het licht van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door Zevenwouden opgestelde normen. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Het afleggen van een Moreel ethische verklaring door Directie en Commissarissen.
- Het afleggen van de eed of belofte door alle medewerkers.
- Pre-employment screening wordt toegepast bij indiensttreding.
- Geheimhoudingsbepalingen worden gehanteerd in arbeidsovereenkomsten.
- Diverse gedragscodes zijn ingevoerd op het gebied van integriteit en ongepaste gedragingen.
- De mogelijkheid tot interne fraude wordt gemitigeerd door toepassing van functiescheidingen in de processen en interne controlemaatregelen.

Ontwikkelingen gedurende het boekjaar en de resultaten

Solvabiliteit

De aanwezige solvabiliteit bij Zevenwouden onder de uitgangspunten van Solvency II bedraagt per 31 december 2018 € 9.992.000. Het bedrag waarover de maatschappij minimaal moet beschikken bedraagt € 4.984.000. De solvabiliteitsmarge op basis van de Solvency II wetgeving bedroeg per ultimo 2018 aldus 200%. Zevenwouden blijft onder de Solvency II regelgeving een solvabele maatschappij. Zevenwouden streeft intern een minimale 125% Solvency II ratio na.

De vereiste solvabiliteit ofwel het solvabiliteitskapitaalsvereiste ('SKV') per ultimo verslagjaar is onder te verdelen naar de volgende belangrijkste componenten:

Kapitaalsbeslag per risicogroep (x € 1.000)	2018	2017
SKV Schaderisico's	3.273	6.000
SKV Marktrisico's	1.312	1.701
SKV Tegenpartijrisico	926	687
SKV Zorgrisico	32	30
SKV Operationeel risico	612	472
Diversificatie-effect	-1.171	-1.402
Vereiste solvabiliteit totaal	4.984	7.488

Het SKV schaderisico is opgebouwd uit de volgende componenten:

Type schaderisico's (x € 1.000)	2018	2017
SKV catastroferisico	112	4.020
SKV premie- en reserverisico	3.243	3.562
SKV royement	40	12
Diversificatie-effect	-122	-1.594
SKV schaderisico	3.273	6.000

Uit de opbouw van het kapitaalsbeslag valt af te leiden dat Zevenwouden in het berekende kapitaalsbeslag het meest gevoelig is voor schaderisico's.

In de SKV voor schaderisico zijn de belangrijkste risico's het catastroferisico, het premie- en reserverisico en royement.

In 2018 is het catastroferisico sterk gedaald als gevolg van het nieuwe herverzekeringsprogramma 2019 (Quota Share Contract).

Resultaat

Het resultaat na belastingen over het verslagjaar bedraagt € 3.349.000 negatief. Dit is vooruitlopend op de definitieve vaststelling van de jaarrekening in mindering gebracht op het eigen vermogen. Het resultaat werd in het verslagjaar in belangrijke mate negatief beïnvloed door een relatief hoge schadelast (3 natuurschades) en negatieve beleggingsresultaten.

Liquiditeit

De liquide middelen zijn gedaald met € 2.623.000 naar € 3.356.566 eind 2018 met name door het negatief resultaat na belasting over het verslagjaar. De aanwezige liquiditeit wordt als voldoende beschouwd.

Premies

De portefeuille en hiermee de premie is in 2018 sterk gegroeid met 25%. Vanwege verdere consolidatie in de verzekeringsmarkt zijn intermediairs op zoek naar een aanbieder die bij hen past.

In 2018 heeft naast nominale groei van bestaande intermediairs ook collectieve overvoer van portefeuilles plaatsgevonden. Als een portefeuille wordt aangeboden zal deze alleen worden geaccepteerd als deze portefeuille positief bijdraagt aan het rendement van Zevenwouden.

Verdiende premies (x € 1.000)	2018	2017
Noorderlinge verzekeraars	14.268	11.817
Overige uitgaande volmachten	5.817	3.764
Wijziging technische voorziening, niet verdiende premies	-437	163
	19.648	15.744

Grote schades

Het jaar 2018 is voor Zevenwouden geen goed schadejaar gebleken. Dit is vooral veroorzaakt door de schadelast van twee voorjaarstormen in januari 2018 en een hoge frequentie van vorstschades in maart 2018. Medio 2018 is Zevenwouden getroffen door twee relatief grote branden. In 2018 zijn 33 (2017: 30) grote schades (groter dan € 25.000) gemeld bij Zevenwouden.

Herverzekering

Voor het jaar 2018 is een viertal collectieve herverzekeringscontracten ingekocht. Eén contract ter afdekking van schaden als gevolg van brand, een contract ter bescherming tegen catastrofes (voornamelijk storm) en een contract voor varia dekkingen (vnl. particuliere aansprakelijkheid). Daarnaast is er in 2018 een contract ingekocht ter bescherming van een combinatie van meerdere grote schaden. Alle contracten kennen een non-proportionele dekking, waardoor schaden binnen het afgesproken eigen behoud voor rekening van Zevenwouden blijven. Als gevolg van het minder gunstig schadebeeld in 2018 heeft Zevenwouden een beroep moeten doen op de ingekochte dekkingen. De betaalde herverzekeringspremie is ten opzichte van vorig jaar gestegen omdat Zevenwouden in 2018 tussentijds meer dekking heeft ingekocht betreffende catastrofe en concentratierisico. Daarnaast is vanwege de hoge schadelast en de samenstelling van het herverzekeringscontract extra premie (reinstatementpremie) betaald aan de herverzekeraars.

Beleggingen

Macro-economie

Waar normaal gesproken de macro-economie en bedrijfswinsten de voornaamste redenen zijn voor koersbewegingen op de effectenmarkten, was de internationale politiek de grootste veroorzaker van marktbevingen.

De handelsoorlogen tussen de Verenigde Staten en China, Canada, Mexico en Europa deden de angst voor terugkeer van protectionisme toenemen in 2018. Protectionisme is in de grondslag negatief voor economische groei. Bij globalisme geldt de wet van de comparatieve kostenvoordelen, dat betekent in het kort dat producten worden gemaakt daar waar dat het goedkoopst kan. Dit betekent dat de consument meer ruimte overhoudt voor andere bestedingen.

Een andere uiting van globalisme, namelijk een vrij verkeer van personen leidt tot een groter aanbod van arbeidskrachten wat goed is voor de marges van het bedrijfsleven omdat door het grote aanbod salarissen niet snel zullen stijgen. Een 'harde' Brexit en een toenemende populariteit van politici, die de migrantenstroom willen beteugelen, zullen leiden tot een mogelijke schaarste van arbeidskrachten en stijgende lonen.

Aandelen

De vertraagde economische groei, die in het derde en vierde kwartaal zijn intrede deed, had zijn effect op het bedrijfsleven. Dit resulteerde in wereldwijd dalende aandelenkoersen. De Duitse aandelenbeurs daalde bijvoorbeeld met 18,26% in 2018, de AEX met 8,06%, China met 23,64% en de Amerikaanse aandelenbeurs daalde met 5,21%.

De aandelenportefeuille van Zevenwouden daalde met 11,25% in 2018, de benchmark daalde met 12,10%. De spreiding over verschillende sectoren heeft dan relatief gezien haar vruchten afgeworpen. Vooral de vastgoedaandelen en wereldaandelen (zonder valutarisico) deden het relatief beter met dalingen van 5% en 7%.

De kleinste positie, namelijk die van Europese small caps, deed het slecht met min 17%. De rationale van deze positie is dat mocht ooit de dollar in waarde dalen deze categorie bedrijven minder geraakt worden doordat ze minder exporteren. Nadeel is wel de grotere volatiliteit van deze groep aandelen.

Obligaties

Bedrijven geven ook obligaties uit. Door de economische groeivertraging nemen in theorie de risico's toe en dit vertaalt zich in een hogere kredietopslag die bedrijven moeten betalen als ze geld willen lenen. Deze kredietopslag is in 2018 gestegen met 65 basispunten. De stijging van deze kredietopslag doet de koersen van bedrijfsobligaties dalen. Door de lage duratie van de bedrijfsobligaties die Zevenwouden in portefeuille heeft, is deze daling beperkt gebleven. Een lage duratie betekent minder gevoeligheid voor renteontwikkelingen.

Een andere belangrijke reden voor de stijging van deze kredietopslag is dat de Europese Centrale Bank in de loop van 2018 steeds minder bedrijfsobligaties is gaan opkopen. Gedurende 2018 heeft de ECB zelfs aangegeven in 2019 te zullen stoppen met het opkopen van (bedrijfs)obligaties. Wat overigens niet betekent dat ze niets meer kopen. Ze zullen de rentebetalingen en aflossingen namelijk blijven herinvesteren.

De politieke onrust deed beleggers wereldwijd vluchten naar zogenaamde veilige havens, zoals staatsobligaties van Nederland en Duitsland. De rente op een vijfjarige Nederlandse staatslening daalde hierdoor in 2018 met 24 basispunten. De portefeuille van Zevenwouden bezit in totaal 36% aan staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties, met een gemiddelde looptijd gelijk aan die van een vijfjarige Nederlandse staatslening. Deze posities hebben hun werk gedaan en als een kussen gewerkt in de portefeuille. In totaal resulteerde dat in een negatief resultaat van -0,37% van de obligatieportefeuille van Zevenwouden.

Totale portefeuille

De totale portefeuille van Zevenwouden is in 2018 met 2,28% gedaald. Gezien de turbulentie op de markten is door de specifieke posities van Zevenwouden de daling van 2018 beperkt.

Financiële instrumenten

Door het hanteren van financiële instrumenten als hulpmiddel ter afdekking van financiële risico's kunnen risico's ontstaan. Zevenwouden neemt posities in primaire financiële instrumenten vanuit het perspectief van verantwoord vermogensbeheer, waarbij een zeker rendement wordt beoogd maar de kapitaalspositie voorop staat. Het beleid van Zevenwouden staat niet toe dat er zelfstandig in afgeleide financiële instrumenten (zoals derivaten) wordt belegd met het oog op afdekking van financiële risico's of vermogensbeheer. Zevenwouden heeft in haar beleggingsbeleid vastgelegd dat bij hoge uitzondering en met toestemming van de Commissarissen risico's kunnen worden afgedekt door derivaten.

Volledig geconsolideerde maatschappijen

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende groepsmaatschappijen opgenomen:

Statutaire naam	Statutaire vestiging	Aandeel	
Leon Holding B.V.	Leeuwarden	100%	
HJG Adviesgroep B.V.	Bolsward	100%	dochter Leon Holding B.V.
HJG Verzekeringen B.V.	Bolsward	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.
Noorderlinge B.V.	Leeuwarden	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.

Via haar 100% dochtermaatschappij Leon Holding B.V. bezit Zevenwouden alle aandelen van HJG Adviesgroep B.V. Als dochterondernemingen van HJG Adviesgroep B.V. zijn eveneens indirect alle aandelen van Noorderlinge B.V. en HJG Verzekeringen B.V. in bezit.

Kosten & Investeringsen

De beheerslasten zijn gedaald met € 375.000 naar € 4.656.000. De daling is veroorzaakt door onder andere minder inhuur van externe krachten, minder kosten voor inhuur van externe sleutelfunctionarissen, daling kosten accountant en minder uitgaven voor projecten. Met ingang van 2019 zal Zevenwouden haar bedrijfskosten gaan beheersen middels een "sponsor"/"spender" structuur. In deze structuur worden door de directie taakstellende budgetten toegewezen aan budgethouders (het Management Team). De budgethouders hebben vanuit ieders expertise het budget opgesteld in samenwerking met een controller.

De Directie zal vervolgens in samenspraak met de budgethouder preventief de dialoog voeren omtrent de voortgang en uitputting van het budget. Dit verhoogt het eigenaarschap van de kosten en het kostenbewustzijn bij de uitputting van het budget door de budgethouders. Er zijn tijdens het verslagjaar geen investeringen van wezenlijk belang geweest.

Vooruitzichten 2019

Het winnen van de Adfiz prijs voor beste schade verzekeraar particulier is een bevestiging van het intermediair dat wij als Zevenwouden met Noorderlinge verzekeraars op de goede weg zijn. Bescheidenheid over deze prestatie past ons ook, er is immers nog veel werk te verzetten om onze dienstverlening aan intermediairs blijvend verder te optimaliseren. Doelstelling blijft om naast gestandaardiseerde verwerking van een groot deel van onze productie, wel de mogelijkheid open te houden voor specifieke afspraken. Hierop zal nadrukkelijker dan in 2018 worden gestuurd, mede gezien de groei, om zo de kwaliteit te kunnen blijven bieden.

Het jaar 2019 zien wij met vertrouwen tegemoet. Onze productiedoelstellingen hebben wij voorzichtig begroot. Het behalen van een positief resultaat in 2019 is onze voornaamste doelstelling. Hiertoe zal het nieuwe herverzekeringsprogramma zeer zeker een positieve bijdrage leveren. Voor het jaar 2019 zullen wij veel aandacht besteden aan het verder digitaliseren van onze dienstverlening. Cruciaal is dat wij in onze dienstverlening willen blijven laten zien dat onze medewerkers de onderscheidende factor zijn en blijven. Automatisering van processen, hoe belangrijk ook, is ondersteunend aan onze persoonlijke aanpak. Naast de voortgang in digitalisering zullen wij in 2019 de conversie van oude producten naar ons Anderlicht Keuzepakket Particulier (ALKP) afronden.

De vooruitzichten voor 2019 qua netto premiegroei zijn goed. Voor 2019 zal Zevenwouden haar interne organisatie verder inrichten om haar intermediairs en polishouders blijvend goed te bedienen. Hierbij is de verwachting dat de personele bezetting beperkt wordt uitgebreid. Hiervoor is ook in 2019 budgettaire ruimte ingeruimd. Deze ruimte zal selectief worden benut en niet tot investeringen van enige materiele omvang leiden en kan vanuit beschikbare middelen worden gefinancierd.

Slotwoord

Het jaar 2018 heeft ons laten zien dat natuurgeweld in blijvende mate steeds meer van invloed kan zijn op het resultaat van ons schadebedrijf. Ook hebben wij ervaren dat ondanks deze tegenvallers wij een zeer kansrijk bedrijf zijn gebleken dat commercieel een forse groei heeft doorgemaakt. Inspiratie is voor onze medewerkers en voor ons als Directie het sleutelwoord om ook in 2019 een goede prestatie neer te zetten. Wij willen iedereen binnen ons bedrijf bedanken voor de collegialiteit in 2018. Loyaal en vooral zeker van elkaar.

Wij willen graag de leden van Raad van Commissarissen bedanken voor hun grote inzet en betrokkenheid bij ons bedrijf in 2018. De leden van de Raad van Afgevaardigden willen wij danken voor hun constructieve houding bij Zevenwouden.

Een speciaal dankwoord gaat uit naar de intermediairs met wie wij al jaren een solide relatie hebben opgebouwd. Ook zijn wij trots dat wij in 2018 een aantal nieuwe aanstellingen hebben mogen verwelkomen, dank voor het vertrouwen. Het resultaat in de eerste maanden van 2019 geeft ons het vertrouwen dat de ingezette koers voor 2019 zijn vruchten gaat afwerpen.

Leeuwarden, 11 april 2019

W.R.D.W. Nauta
Directievoorzitter

J.H. Lubbers
Financieel Directeur

Verslag van de Raad van Commissarissen

Samenstelling Raad van Commissarissen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is ongewijzigd in 2018. Zevenwouden heeft drie commissarissen, ieder met een eigen achtergrond en expertise. De heer C.B. Mulder fungeerde als voorzitter, mevrouw S. Faber als vicevoorzitter en de heer W.O. Sierksma als lid. De heer W.O. Sierksma is tevens voorzitter van de Auditcommissie, waarvan ook mevrouw S. Faber deel uitmaakt.

Overzicht nevenfuncties leden Raad van Commissarissen

De heer C.B. Mulder (1949) is werkzaam als directeur van CMMC B.V. Hij beschikt over een ruime bestuurlijke ervaring binnen en buiten Friesland. Tevens heeft hij een uitgebreid netwerk in de publieke en private sector. De heer Mulder is voorzitter van de RvC van de woningcorporatie WoonFriesland, voorzitter van de RvC van de Stichting Vredewold, commissaris bij ELEQ Group B.V. en bij Bijlsma-Hercules B.V. Mevrouw S. Faber (1961) heeft ruime bestuurlijke ervaring in de verzekeringswereld. Zij was tot april 2018 werkzaam als directeur bij de Raad voor de Kinderbescherming voor de regio Noord-Nederland. Tevens is zij voorzitter van de Raad van Toezicht van de zorggroep Patyna en zij is vanaf mei 2018 Lid Raad van Toezicht CVO Zuid-West Friesland. De heer W.O. Sierksma (1956) was ruim 30 jaar actief als accountant en organisatieadviseur. Zijn kennis en ervaring heeft hij daarna benut in diverse managementfuncties en als toezichthouder. De heer Sierksma is president-commissaris van WTC Beheer BV en lid van de Raad van Toezicht van Interzorg Groep. Daarnaast is hij actief in besturen van maatschappelijke organisaties.

Vergaderingen

Gedurende 2018 is de Raad van Commissarissen formeel vijf maal bijeen geweest, de Auditcommissie eveneens vijf maal en de Remuneratiecommissie eenmaal. Daarnaast zijn er nog informele bijeenkomsten gehouden. Aan de orde zijn onder meer geweest: de meerjarenstrategie, meerjarenbegroting, risicoprofiel, opzet en werking risicobeheersing, actieregister, het kapitaalbeleid, vermogensbeheer, solvabiliteit en Solvency II en beheer volmachten. Daarnaast is in nauw overleg met de Directie stilgestaan bij de nieuwe opzet van het herverzekeringsprogramma voor 2019. In de vergaderingen zijn de reguliere rapportages van de Accountant, Internal Auditor, Actuaris en Risk- en Compliance officer besproken. Bovendien heeft de voorzitter van de Raad van Commissarissen twee maandelijks overleg met de Directie over actuele onderwerpen, alsmede de voorbereiding op de vergaderingen van de RvC met de Directie én de bijeenkomsten met de Raad van Afgevaardigden. De gesprekken van de Raad van Commissarissen met de Personeelsvertegenwoordiging (Pvt) hebben ook dit jaar weer bijgedragen tot een goede beeldvorming bij de voortgang binnen het bedrijf en de persoonlijke betrokkenheid van de medewerkers hierbij.

Auditcommissie

In 2018 is binnen de Auditcommissie ieder kwartaal stilgestaan bij belangrijkste uitkomsten vanuit Financiën, de Accountant, het Actuarieel en Internal Audit.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie heeft het functioneren van de directie over 2018 beoordeeld. De commissie heeft haar waardering uitgesproken over de wijze waarop de directie in haar nieuwe samenstelling leiding heeft gegeven aan het bedrijf in 2018.

Algemeen

In maart 2018 heeft de Raad van Commissarissen de heer J.H. Lubbers als statutair bestuurder benoemd. Hij bekleedt hierbij de functie als Financieel directeur. De Raad van Commissarissen is verheugd te constateren dat de Directie in de nieuwe samenstelling voortvarend te werk is gegaan. De kwaliteit van de geleverde rapportages wordt steeds beter waardoor de Raad van Commissarissen nog meer inzicht krijgt in cijfers en processen.

De Raad van Commissarissen is zeer tevreden over de forse commerciële premiegroei die in 2018 is waar te nemen. Dit is enerzijds te verklaren door de autonome groei binnen bestaande aanstellingen. Anderzijds zijn er nieuwe intermediairs bijgekomen die mede met overgenomen portefeuilles een forse bijdrage aan de groei en resultaat leveren. Naast de groei in het provinciale kanaal is ook een gezonde groei waar te nemen in uitgaande

volmachten. Naast deze groei is ook veel management aandacht geweest voor het beheer op het volmacht bedrijf.

Het jaar 2018 is voor Zevenwouden geen goed schadejaar gebleken. Dit werd vooral veroorzaakt door twee voorjaarsstormen in januari en forse vorstschaden in maart. Daarnaast werd Zevenwouden getroffen door twee relatief grote branden.

Het uiteindelijk negatieve resultaat in 2018 is gebleken onvermijdelijk te zijn. De Raad van Commissarissen heeft haar zorg over het resultaat al medio 2018 bij de Directie neergelegd. De Directie heeft passende maatregelen genomen om te voorkomen dat een mogelijke herhaling van risico's zich op deze wijze wederom zou manifesteren. Uitgangspunt voor 2019 is kapitaalsbescherming.

Het aanpassen van het herverzekeringscontract in 2018 en het ontwerpen van het nieuwe contract voor 2019 zijn gedurende het jaar onderwerp geweest van constructief overleg met de Directie.

De erkenning op alle inzet in 2018 heeft zich gemanifesteerd in het winnen van de Adfiz prijs voor beste schade verzekeraar particulier 2018. Het feit dat intermediairs Noorderlinge verzekeraars met als risicodragers Zevenwouden deze prijs toekennen, geeft de Raad van Commissarissen veel voldoening en bevestigt dat de ingeslagen weg juist is.

Samenwerking Directie

De Raad van Commissarissen heeft in 2018 uitgebreid en zeer frequent met de Directie van gedachten gewisseld over het feitelijk gewenste resultaat van alle voornemens en concrete acties. Er is sprake van korte lijnen, waarin de intensieve dialoog met de Directie ertoe leidt dat de Directie als eindverantwoordelijke op een voor beide partijen goede "afstand" van de Raad van Commissarissen kan werken aan de toekomst van het bedrijf. De gedane audit op de governance structuur laat zien dat de Raad van Commissarissen en de Directie over voldoende kwaliteit en deskundigheid beschikken. Het bieden van countervailing power en het stellen van kritische vragen speelt een belangrijke rol in het blijvend borgen van de kwaliteit van elkaars werkzaamheden en rapportages en een transparant besluitvormingsproces. De dialoog tussen de Raad van Commissarissen en Directie wordt als open, respectvol, kritisch maar ook constructief ervaren.

Strategie en doelstellingen

Een duurzaam en zelfstandig Zevenwouden staat ons allen voor ogen. We geloven in de kracht van een klantgerichte verzekeraar als Zevenwouden en de daaruit voortvloeiende binding met het intermediair en de uiteindelijke markt. Er is daarmee voor Zevenwouden een solide basis en goed perspectief. De Raad van Commissarissen is ervan overtuigd dat in een uitstekende samenwerking met de Directie en het personeel de ingezette kwaliteitsverbeteringen en groei-doelstellingen tot een goed presterend Zevenwouden zullen leiden.

IT

De Raad van Commissarissen heeft bij de Directie in vorige jaren haar zorg uitgesproken over de voortgang op de ICT ontwikkeling. De Directie heeft in 2018 een aantal forse stappen gezet rondom digitalisering en cybersecurity. Hierbij is de vraag uit de markt maar zeker ook het streven naar een verdergaande beheerste bedrijfsvoering cruciaal in de aanpak.

Risicomanagement

De Raad van Commissarissen ziet er op toe dat de Directie zorgdraagt voor beleid dat is gericht op beheersing van gesignaleerde risico's. De Directie draagt er zorg voor dat dit beleid zijn weerslag vindt in procedures en maatregelen, dat relevante bedrijfsonderdelen en personen in kennis worden gesteld van dit beleid en dat het beleid en de procedures en maatregelen systematisch en onafhankelijk worden getoetst. Beheerste en integere bedrijfsvoering is hier het uitgangspunt.

De Raad van Commissarissen heeft in haar vergaderingen met de Directie gesproken over de opzet en werking van het risicomanagementsysteem, de risicohouding en het risicoprofiel. Ook bespreekt de Raad van Commissarissen per kwartaal de bevindingen van de Risk- en Compliance functie. In de vergaderingen van de Auditcommissie worden periodiek de bevindingen van Finance, de Actuariële functie en de Internal Audit functie besproken.

Solvency II

De Raad van Commissarissen is van mening dat Zevenwouden in voldoende mate in staat is om te voldoen aan de sinds 1 januari 2016 gestelde eisen. Hierbij moet worden aangetekend dat door een verhoogde schadelast en negatieve beleggingsresultaten het resultaat over 2018 negatief is.

Dit negatief financieel resultaat resulteert in een verminderde solvabiliteit. De Directie heeft zoals eerder aangegeven adequate maatregelen genomen om de solvabiliteit in 2019 op een aanvaardbaar niveau te behouden. Dit mede door een sterk veranderend herverzekeringsprogramma 2019.

Verslaggeving en wettelijke controle jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft (via de Auditcommissie) toezicht gehouden op het financiële verslaggevingsproces, de wettelijke controle van de jaarrekening, inclusief de onafhankelijkheid van de Accountant en de opzet en werking van het risicobeheersingssysteem van de vennootschap. KPMG heeft in onze opdracht de jaarrekening onderzocht. De Raad van Commissarissen heeft de door de Directie opgemaakte jaarrekening 2018 en het door KPMG opgestelde accountantsverslag, de controleverklaring en de daarbij behorende bevindingen en aandachtspunten besproken met de Directie en de Accountant. De hieruit volgende actiepunten worden bewaakt.

De jaarrekening is door KPMG gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien.

Tot slot

De Raad van Commissarissen is tevreden over de koers van Zevenwouden in 2018. Ondanks het negatieve resultaat ziet zij, mede door invoering van mitigerende maatregelen, voldoende aanknopingspunten om te komen tot een resultaatsverbetering in 2019. Hierbij is de gewonnen Adfiz prijs een erkenning maar ook zeer bemoedigend voor de komende jaren. De Raad van Commissarissen dankt de Directie, sleutelfunctionarissen en alle medewerkers voor hun bijdrage en inzet in 2018.

Leeuwarden, 11 april 2019

C.B. Mulder, voorzitter

S. Faber, commissaris

W.O. Sierksma, commissaris

Jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december (na bestemming resultaat)

ACTIVA		2018		2017	
Beleggingen	1.				
<i>Terreinen en gebouwen:</i>					
Voor eigen gebruik		910.000		1.100.000	
Overige terreinen en gebouwen		265.000		216.500	
		<u>1.175.000</u>		<u>1.316.500</u>	
<i>Overige financiële beleggingen:</i>					
Aandelenfondsen	2.	1.649.396		1.866.186	
Obligaties	3.	10.176.492		10.265.383	
Vorderingen uit hypothecaire leningen	4.	214.192		219.385	
Vorderingen uit andere leningen	5.	906.250		1.087.500	
		<u>12.946.330</u>	<u>14.121.330</u>	<u>13.438.454</u>	14.754.954
Vorderingen	6.				
<i>Vorderingen uit directe verzekeringen op:</i>					
Verzekeringnemers		21.850		85.600	
Intermediairs		848.272		824.414	
Vorderingen uit herverzekering		85.406		329.642	
Verzekeringsmaatschappijen		20.146		52.832	
Overige vorderingen		4.705		13.550	
Belastingen	7.	571.000	1.551.379	626.686	1.932.724
Overige activa					
Materiële vaste activa	8.	18.390		32.576	
Liquide middelen	9.	3.356.566	3.374.956	5.979.904	6.012.480
Overlopende activa					
Lopende rente en huur		44.179		41.643	
Overlopende acquisitiekosten	10.	972.582		818.443	
Overige overlopende activa		25.470	1.042.231	56.624	916.710
Totaal Activa			<u>20.089.896</u>		<u>23.616.868</u>

PASSIVA		2018	2017
Groepsvermogen	11.	10.050.909	13.422.082
Technische voorzieningen			
<i>Voor niet verdiende premies:</i>	12.		
Bruto		2.627.740	2.190.747
Herverzekeringsdeel		-25.018	-19.293
		2.602.722	2.171.454
<i>Voor te betalen schade:</i>	13		
Bruto		8.432.966	6.536.093
Herverzekeringsdeel		-5.449.442	-1.487.251
		2.983.524	5.048.842
Voorzieningen			
Belastingen	14.	203.676	246.727
Pensioenen	15.	-	-
Overige	16.	78.658	87.296
Schulden			
<i>Schulden uit directe verzekeringen:</i>			
Verzekeringnemers		11.583	70.345
Intermediairs		514.864	367.645
Schulden uit herverzekering		1.324.711	256.389
Verzekeringsmaatschappijen		502.586	302.830
Belastingen en sociale lasten	17.	440.113	330.215
Overige schulden	18.	282.533	567.153
Overlopende passiva	19.	1.094.017	745.890
Totaal Passiva		20.089.896	23.616.868

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

		2018	2017
Technische rekening schadeverzekering			
Verdiende premies eigen rekening			
Bruto premies	20.085.148	15.581.015	
Herverzekeringspremies	-4.268.903	-2.295.564	
	<u>15.816.245</u>	<u>13.285.451</u>	
Wijziging technische voorzieningen:			
Niet-verdiende premies			
Bruto	-436.993	163.171	
Aandeel herverzekeraars	5.725	-6.247	
	<u>-431.268</u>	<u>156.924</u>	13.442.375
	15.384.977		
Van niet-technische rekening toege- rekende opbrengst uit beleggingen		201.000	384.000
Schaden eigen rekening			
20. Bruto schaden	12.111.621	6.241.176	
Aandeel herverzekeraars	-460.265	-339.328	
	<u>11.651.356</u>	<u>5.901.848</u>	
Wijziging voorziening te betalen schaden:			
Bruto		1.453.623	
Aandeel herverzekeraars		-257.748	
	<u>-2.065.318</u>	<u>1.195.875</u>	-7.097.723
	5.999.939		6.728.652
Bedrijfskosten			
21. Acquisitiekosten	5.285.661	3.943.662	
Wijziging overlopende acquisitiekosten	-121.932	-6.271	
	<u>5.163.729</u>	<u>3.937.391</u>	
Beheer- en personeelskosten en afschrijving bedrijfsmiddelen		4.389.754	
Commissie en winstdelingen ontvangen van herverzekeraar		-111.122	-8.216.023
	<u>-142.596</u>		
	-8.998.333		
Resultaat technische rekening			
22. Schadeverzekering	-2.998.394		<u>-1.487.371</u>

		2018		2017	
Niet- technische rekening					
Resultaat technische rekening					
Schadeverzekering			-2.998.394		-1.487.371
Opbrengst uit beleggingen					
Terreinen en gebouwen		23.	73.837		117.633
Overige beleggingen		24.	144.684		70.990
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen		24.	107.782		43.832
Gerealiseerde winst op beleggingen		25.	79.980	406.283	371.685
					604.140
Beleggingslasten					
Beheerkosten en rentelasten			-32.522		-14.600
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen		24.	-559.141		-67.448
Gerealiseerd verlies op beleggingen		25.	-688	-592.351	-46.569
					-128.617
Aan technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen		26.		-201.000	
					-384.000
Overige niet technisch resultaat					
Overige niet technische baten		27.	709.686		428.948
Beheer- en personeelskosten		28.	-657.018	52.668	-660.765
					-231.817
Resultaat uit gewone bedrijfs-uitoefening voor belastingen					
				-3.332.794	
					-1.627.665
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		29.		-16.699	
					42.486
Resultaat uit gewone bedrijfs-uitoefening na belastingen					
				-3.349.493	
					-1.585.179

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in duizenden euro's)

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	-3.349	-1.585
Aanpassingen voor:		
Ongerealiseerde waardeverandering beleggingen	451	23
Mutatie technische voorziening eigen rekening	-1.634	1.039
Mutatie latente belastingposities	17	-42
Mutatie pensioen voorzieningen	-	-150
Mutatie overige voorzieningen	-8	-43
Afschrijving materiële vaste activa	29	43
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	1.529	120
Mutatie kortlopende vorderingen en overlopende activa	203	239
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	-2.762	-356
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
<i>Investeringen en aankopen:</i>		
Beleggingen in aandelenfondsen en obligaties	-347	-12.368
<i>Desinvesteringen, aflossingen en verkopen:</i>		
Beleggingen in terreinen en gebouwen	5	-
Beleggingen in aandelen- en obligatiefondsen	308	12.091
Andere financiële beleggingen	187	285
Materiële vaste activa	-14	-
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	139	8
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie in liquide middelen	-2.623	-348
Liquide middelen 1 januari	5.980	6.328
Liquide middelen 31 december	3.357	5.980
Mutatie in liquide middelen	-2.623	-348

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A. (verder: Zevenwouden) is een onderlinge waarborgmaatschappij met uitgesloten aansprakelijkheid, statutair gevestigd te Heerenveen, kantoorhoudend aan De Eenhoorn 2 te Leeuwarden, is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 01005950.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en overeenkomstig de bepalingen zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek 2 Titel 9 afdeling 14 en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605 Verzekeringsmaatschappijen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie is weergegeven in hele euro's tenzij anders toegelicht.

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018.

Consolidatie

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Onder groepsmaatschappijen worden verstaan die maatschappijen waarmee een economische eenheid wordt gevormd en waarin een beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Zevenwouden staat aan het hoofd van de groep. De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap op de groepsmaatschappij is verkregen. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

Volledig geconsolideerde maatschappijen

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende groepsmaatschappijen opgenomen:

Statutaire naam	Statutaire vestiging	Aandeel	
Leon Holding B.V.	Leeuwarden	100%	
HJG Adviesgroep B.V.	Bolsward	100%	dochter Leon Holding B.V.
HJG Verzekeringen B.V.	Bolsward	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.
Noorderlinge B.V.	Leeuwarden	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.

De maatschappij vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met de hierboven genoemde groepsmaatschappijen. Voor de groepsmaatschappijen heeft de Zevenwouden geen aansprakelijkstellingen overeenkomstig artikel 2:403 BW afgegeven.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor vaste en vlottende activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

In het verslagjaar hebben zich geen bijzondere waardeverminderingen voorgedaan.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de Directie diverse oordelen en doet zij schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen hebben betrekking op het inschatten van de omvang van schadereserveringen, de waardering van de belastinglatentie voor compensabele verliezen en eventuele schattingen bij de waardering van beleggingen die niet frequent worden verhandeld op een actieve markt.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen: en
- Het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen: en
- De looptijd aan elkaar gelijk is.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: aandelenfondsen en obligaties, verstrekte (hypothecaire) leningen, spaar- en banktegoeden, overige vorderingen en overige financiële verplichtingen. Zevenwouden belegt niet zelfstandig in afgeleide financiële instrumenten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Beleggingen

De beleggingen in terreinen en gebouwen, aandelenfondsen en obligaties worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De bepaling van de actuele waarde is voor de diverse categorieën als volgt:

Terreinen en gebouwen

De eerste waardering van vastgoedbeleggingen is tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven zoals juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten. Als sprake is van een uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde daarvan. De verkrijgingsprijs van zelf vervaardigde vastgoedbeleggingen is het bedrag van de kosten tot en met het moment dat de vervaardiging of ontwikkeling gereed is.

Terreinen en gebouwen worden na eerste waardering tegen vrijwillige onderhandse verkoopwaarde in verhuurde of verpachte staat gewaardeerd. De waarde wordt getaxeerd door een onafhankelijke deskundige. Deze taxaties vinden elke drie jaar plaats. Bij renovatie van of vernieuwingen aan belegde onroerende goederen worden de aan deze onroerende goederen aangebrachte verbeteringen geactiveerd, indien de verbeteringen een hogere

rendementswaarde met zich meebrengen. De activering is begrensd tot maximaal het bedrag van de taxatiewaarde na renovatie of vernieuwing minus het bedrag van de taxatiewaarde voor renovatie of vernieuwing.

Ongerealiseerde winsten en waardeverminderingen worden, rekening houdend met latente belastingverplichtingen, ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. Daarnaast wordt ten laste van de overige reserves een herwaarderingsreserve gevormd.

De herwaarderingsreserve is gelijk aan het verschil tussen de boekwaarde van de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs en de reële waarde. De daarbij gebruikte verkrijgings- of vervaardigingsprijs is de initiële verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Aandelenfondsen en obligaties

Aandelenfondsen en obligaties worden gewaardeerd tegen beurswaarde per balansdatum. Zowel onerealiseerde als gerealiseerde resultaten worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Vorderingen uit hypothecaire leningen en andere leningen

Alle hypothecaire leningen en andere leningen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Vorderingen

Vorderingen op derden worden opgenomen tegen nominale waarde, zo nodig onder aftrek van een voorziening wegens het risico van oninbaarheid. De voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. De vorderingen inzake premies worden genomen op het moment van de premievervaldatum. De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar, tenzij in de toelichting anders staat vermeld.

Overige activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing na aftrek van bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Technische voorzieningen

Premies

De voorziening voor niet-verdiende premies betreft het nog niet-verdiende gedeelte van de in het verslagjaar in rekening gebrachte premies eigen rekening. De vaststelling geschiedt post voor post. Bij de vaststelling van de voorziening wordt rekening gehouden met een eventueel aandeel van herverzekeraars. Deze wordt in mindering gebracht op de voorziening.

De toereikendheid van de voorziening voor niet-verdiende premies wordt jaarlijks actuariael getoetst. Mocht uit de toets blijken dat de voorziening voor niet-verdiende premies niet toereikend is dan wordt de voorziening voor niet-verdiende premies aangevuld met een voorziening niet-toereikende premie ter grootte van het geconstateerde tekort.

De voorziening voor niet-toereikende premies betreft het negatieve verschil tussen de verwachte premies uit de door de onderneming na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die tenminste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af

te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Schaden

De voorziening voor te betalen schade is voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schade van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Bij de vaststelling van een te betalen schade wordt rekening gehouden met een eventueel aandeel van herverzekeraars. Deze wordt in mindering gebracht op de voorziening.

De toereikendheid van de voorziening voor te betalen schade wordt jaarlijks getoetst. De toets wordt in beginsel met een kwalitatieve benadering uitgevoerd middels beoordeling van de uitloopresultaten. Indien de uitkomsten daarvan indicaties geven voor het risico van tekorten in de voorziening te betalen schade zal de toets tevens kwantitatief worden uitgevoerd. De kwantitatieve toets wordt uitgevoerd door de voorziening te betalen schade te vergelijken met de beste schatting van toekomstige schadekasstromen inclusief een risicomarge. Indien de waarde die volgt uit de kwantitatieve toereikendheidstoets hoger is dan de voorziening te betalen schade zal de voorziening te betalen schade voor dit verschil worden verhoogd.

Voorzieningen

Belastingen

De Maatschappij vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met de 100% deelnemingen Leon Holding B.V., HJG Adviesgroep B.V., HJG Verzekeringen B.V. en Noorderlinge B.V. De toerekening van de belastingen binnen deze eenheid vindt plaats alsof elke deelneming zelfstandig belastingplichtig is. Voor alle belastbare tijdelijke verschillen wordt een latente belastingpositie opgenomen. Voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening.

Bij de waardering van latente belastingverplichtingen en belastingvorderingen wordt rekening gehouden met de fiscale gevolgen van de door de groep, per balansdatum, voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van activa, voorzieningen, schulden of overlopende passiva. De latente belastingverplichtingen en belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde tegen het toepasselijke belastingtarief.

Acute belastingvorderingen en belastingverplichtingen worden gesaldeerd indien is voldaan aan de algemene voorwaarden voor saldering.

Pensioenvoorziening

De pensioenvoorziening wordt gevormd voor nog niet afgefinancierde onvoorwaardelijke verplichtingen van de werkgever voortvloeiend uit de gesloten uitvoeringsovereenkomst tussen pensioenuitvoerder en werkgever. De verplichtingen worden op actuariële grondslagen gewaardeerd volgens de tarieven die in de uitvoeringsovereenkomst c.q. pensioenovereenkomst zijn overeengekomen.

Jubileumuitkering

De verplichting voor uitgestelde personeelsbeloningen/jubileumuitkeringen wordt jaarlijks op balansdatum berekend. Het betreft de contante waarde van de toekomstige verplichting berekend op basis van 4% rente.

Voorziening voor schadebehandelingskosten

Bepaling van de voorziening voor schadebehandelingskosten vindt plaats op basis van een raming van de feitelijke benodigde kosten voor afhandeling van de per balansdatum nog niet afgewikkelde schade.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde en hebben een looptijd van korter dan een jaar, tenzij in de toelichting anders vermeld.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en overige baten en de betaalde schaden en andere lasten over het jaar, rekening houdend met lopende herverzekeringsovereenkomsten. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in acht genomen zodra zij voorzienbaar zijn.

Beleggingsresultaten

De resultaten uit beleggingen worden voor zover het de opbrengsten betreft verantwoord onder “opbrengst beleggingen”. Renteopbrengsten en dividenden worden in de winst- en verliesrekening verwerkt indien de maatschappij daar recht op heeft en de ontvangst waarschijnlijk is. Niet gerealiseerde vermogenswinsten of –verliezen op gebouwen en terreinen worden ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Voor de terreinen en gebouwen voor eigen gebruik wordt jaarlijks huur toegerekend, enerzijds als kosten en anderzijds als opbrengst uit beleggingen in de winst-en-verliesrekening.

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

De medewerkers van Zevenwouden hebben een pensioenregeling. Deze pensioenregeling betreft een middelloonregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de pensioenuitvoerder en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op de balansdatum af te wikkelen. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Belastingen

Belastingen worden berekend over het resultaat over het boekjaar, rekening houdend met fiscale faciliteiten. De berekening wordt gedaan tegen het nominale tarief.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Winstbelastingen, ontvangen intrest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in de groepsmaatschappijen als afzonderlijke mutatie vermeld.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans

Beleggingen

1. Verloop beleggingen 2018

(in duizenden euro's)

Verloop:

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Boekwaarde 1 januari	1.100	217	1.866	10.265	219	1.088	14.755
Aankopen/verstrekkingen				347			347
Waardevermeerdering		84		24			108
Gerealiseerde winst		80		3			83
Totaal vermeerderingen	-	164	-	374	-	-	538
Verkopen/aflossingen		85		307	5	182	579
Waardevermindering	190		217	152			559
Herwaardering		31					31
Gerealiseerd verlies				3			3
Totaal verminderingen	190	116	217	462	5	182	1.172
Boekwaarde 31 december	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
Verkrijgingsprijs	1.709	53	1.835	10.352			
Level analyse							
Genoteerde marktprijzen			1.649	10.177			11.826
Onafhankelijke taxaties	910	265					1.175
Netto-contante waarde berekening							
Overige methode					214	906	1.120
Totaal	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 128.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van alle terreinen en gebouwen is gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur.

1. Verloop beleggingen 2017

(in duizenden euro's)

Verloop:

Boekwaarde 1 januari

Aankopen/verstrekkingen

Waardevermeerdering

Totaal vermeerderingen

Verkopen/aflossingen

Waardevermindering

Totaal verminderingen

Boekwaarde

31 december

Verkrijgingsprijs

Level analyse

Genoteerde marktprijzen

Onafhankelijke taxaties

Netto-contante waarde

berekening

Overige methode

Totaal

Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligatiefondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
1.100	217	2.316	9.562	-	292	1.300	14.787
		1.835		10.533			12.368
		39		4			43
-	-	1.874	-	10.537	-	-	12.411
		2.316	9.562	213	73	212	12.376
		8		59			67
-	-	2.324	9.562	272	73	212	12.443
1.100	217	1.866	-	10.265	219	1.088	14.755
1.709	58	1.835		10.230			
		1.866		10.265			12.131
1.100							1.100
							-
	217				219	1.088	1.524
1.100	217	1.866	-	10.265	219	1.088	14.755

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 159.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik is gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur. De reële waarde van overige terreinen en gebouwen is afgeleid van de beschikbare WOZ-waarderingen.

2. Aandelenfondsen

Geografische spreiding:

Europa

Noord Amerika

Azië

Overig

Boekwaarde 31 december

	2018	2017
	1.123.236	958.727
	438.109	477.845
	70.143	409.578
	17.908	20.036
	1.649.396	1.866.186

Verkrijgingsprijs aandelenfondsen € 1.835.442 (2017: € 1.835.442)

3. Obligaties / Obligatiefondsen		2018	2017
<i>Per categorie</i>	Bedrijven	5.874.401	5.979.073
	Overheden	4.302.091	4.286.310
		10.176.492	10.265.383
<i>Rating</i>	AAA	1.703.741	1.689.348
	AA	3.355.922	3.001.085
	A	2.551.298	2.203.441
	BBB	2.565.531	2.799.058
	NR	-	572.451
		10.176.492	10.265.383

Verkrijgingsprijs obligatiefondsen € 10.352.430 (2017: € 10.319.743)

4. Hypothecaire leningen

De hypothecaire leningen zijn verstrekt aan (ex-)personeelsleden. Het verleende kortingspercentage bedraagt gemiddeld 0,83%. De ontvangen zekerheden voor de hypothecaire vorderingen bedragen € 233.000 (2017: € 233.000).

5. Andere leningen

In 2015 is een lening verstrekt aan de koper van de assurantieportefeuille van HJG Verzekeringen B.V. ter grootte van € 1.450.000 met een looptijd van 8 jaar tegen een rentepercentage van 4%. Als zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen heeft Zevenwouden een eerste pandrecht op de assurantieportefeuille van de koper. Het saldo ultimo 2018 bedraagt € 906.250 (2017 € 1.087.500).

6. Vorderingen

Verzekeringnemers	2018	2017
Vordering	21.850	85.600
Voorziening risico oninbaarheid	-	-
	21.850	85.600

Intermediairs	2018	2017
Vordering	864.272	836.414
Voorziening risico oninbaarheid	-16.000	-12.000
	848.272	824.414

Vorderingen uit herverzekering

Op vordering uit herverzekering is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2017: € 0).

Verzekeringsmaatschappijen

Op vordering op verzekeringsmaatschappijen is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2017: € 0).

Overige vorderingen	2018	2017
Te vorderen schadeloosstelling	411.623	411.923
Voorziening te vorderen schadeloosstelling	-411.623	-411.923
Overig	4.705	13.550
	4.705	13.550

De te vorderen schadeloosstelling heeft betrekking op de onregelmatigheden rondom de voormalige directievoorzitter en de looptijd van deze vordering bedraagt meer dan een jaar.

7. Belastingen	2018	2017
Belastinglatentie compensabele verliezen (1)	571.000	622.000
Dividendbelasting	-	4.686
	571.000	626.686

(1) Verloop belastinglatentie compensabele verliezen

	2018	2017
Balans 1 januari	622.000	660.000
Realisatie	-8.750	-91.443
Herwaardering	-42.250	53.443
Balans 31 december	571.000	622.000

Ultimo boekjaar bedragen de compensabele verliezen van de fiscale eenheid Zevenwouden € 8 mln. De compensabele verliezen zijn gewaardeerd in de belastinglatentie compensabele verliezen. Bij de berekening ervan is uitgegaan van de verwachte winsten voor belasting uit de meerjarenprognose 2019-2023. Bij de waardering van de latentie zijn de toekomstige winsten gewaardeerd. Er is een risicoafslag (veiligheidsmarge) gehanteerd van 4% per jaar. Als gevolg hiervan bedraagt de voorwaartse verliescompensatie die niet tot waardering is gebracht € 5,2 mln. (2017: € 2,2 mln.). De verwachte looptijd bedraagt meer dan één jaar. Van deze vordering is € 0,1 mln. (2017: € 0) naar verwachting verrekenbaar binnen 1 jaar. De compensabele (voorvoegings)verliezen van HJG Verzekeringen B.V. bedragen € 0,5 mln. en zijn niet gewaardeerd in de belastinglatentie.

Overige activa

8. Materiële vaste activa 2018

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	13.007	19.569	32.576
Aanschaffingen	14.326	-	14.326
Afschrijvingen	-8.943	-19.569	-28.512
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	18.390	-	18.390
<i>Afschrijvingspercentage</i>	20%	20%	
Cumulatieve afschrijving	106.220	241.930	

Materiële vaste activa 2017

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	33.097	44.865	77.962
Aanschaffingen	-	-	-
Afschrijvingen	-20.090	-25.296	-45.386
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	13.007	19.569	32.576
<i>Afschrijvingspercentage</i>	20%	20%	
Cumulatieve afschrijving	111.603	222.361	

9. Liquide middelen

	2018	2017
Rekening-courant banken	1.147.209	3.070.762
Spaartegoeden banken	2.208.983	2.908.790
Kas	374	352
	3.356.566	5.979.904

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de maatschappij. Over de aangehouden spaartegoeden wordt een variabele spaarrente vergoed.

10. Overlopende acquisitiekosten

	2018	2017
Stand per 1 januari	818.443	812.172
Afschrijving	-818.443	-812.172
Toevoeging	972.582	818.443
Stand per 31 december	972.582	818.443

11. Groepsvermogen

	2018	2017
Balans 1 januari	13.422.082	15.007.262
Resultaat	-3.349.493	-1.585.180
Herwaarderingsreserve	-21.680	-
Balans 31 december	10.050.909	13.422.082

Technische voorziening

12. Premies

Een deel van de premietermijnen is niet gelijk aan het boekjaar. Vooruit ontvangen premies worden op de balans onder dit hoofd gepassiveerd. De premies herverzekeraar betreft het aandeel van de herverzekeraar in de vooruit ontvangen premies. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Uitkomst toereikendheidstoets premievoorziening

Per ultimo boekjaar 2018 is een actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets uitgevoerd op de premievoorziening. De uitkomst van de toets heeft ertoe geleid dat geen voorziening voor niet-toereikende premie hoeft worden gevormd. Ook in 2017 is uit de actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets gebleken dat er geen voorziening voor niet-toereikende premie nodig is en is dit bedrag onttrokken uit de balans van 2016.

Voorziening niet verdiende premies

	2018	2017
Balans 1 januari	2.190.747	2.353.918
Onttrekkingen	-2.190.747	-2.200.636
Dotaties	2.627.740	2.190.747
Onttrekking / Dotatie voorziening niet-toereikende premie	-	-153.282
Balans 31 december	2.627.740	2.190.747

13. Schaden

Verloop voorziening schadereserve 2018 (in duizenden euro's):

	Bruto		Herverzekeringsdeel		Eigen rekening	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Balans 1 januari	6.536	5.082	1.487	1.229	5.049	3.853
Betaald vorige tekenjaren	-3.426	-2.545	-7	-339	-3.419	-2.206
Vrijval/toevoeging vorige tekenjaren	-652	498	-273	229	-379	269
Schadereserve oude tekenjaren ultimo boekjaar	2.458	3.035	1.207	1.119	1.251	1.916
Schadereserve huidig tekenjaar	5.975	3.501	4.242	368	1.733	3.133
Balans 31 december	8.433	6.536	5.449	1.487	2.984	5.049

Onder voorziening voor nog te betalen schaden zijn bedragen opgenomen voor claims die door de maatschappij worden betwist of waarvoor verhaalsacties bij derden zijn ingesteld. Zevenwouden hanteert bij deze claims een prudent schadereserveringsbeleid waarbij in beginsel de verzekerde som inclusief bijkomende kosten worden gereserveerd. Gezien de onzekere uitkomst van juridische procedures en verhaalsacties in deze zijn deze claims voor 100 % in de schadelast opgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een bedrag ten gunste van het resultaat vrijvallen.

In de reserveringen boekjaar is een bedrag van € 531.000 (2017: € 531.000) opgenomen als voorziening voor nagekomen schademeldingen. Voor brand is deze reservering met € 55.000 verlaagd. Dit bedrag is toegevoegd bij aansprakelijkheid in verband met ontwikkelingen van aansprakelijkheidsschaden voor oudere jaren.

Uitkomst toereikendheidstoets schadevoorziening

Op basis van de positieve uitloopresultaten van de schadereserve over de voorgaande jaren wordt de voorziening voor te betalen schaden toereikend geacht. De toereikendheid van de schadevoorziening is tevens kwantitatief getoetst door deze te vergelijken met de beste schatting van toekomstige schadekasstromen inclusief een risicomarge.

Voorzieningen

14. Belastingen	2018	2017
<i>Verloop belastinglatentie tijdelijke verschillen:</i>		
Balans 1 januari	246.727	327.212
Realisatie beleggingen	-8.750	-91.443
Herwaardering beleggingen	-34.301	10.958
Balans 31 december	203.676	246.727

De latente belastingschuld heeft betrekking op belastbare tijdelijke verschillen tussen fiscale en commerciële waardering ten aanzien van beleggingen. De verwachte looptijd van de volledige latentie is langer dan een jaar.

15. Pensioenvoorziening	2018	2017
<i>Verloop:</i>		
Balans 1 januari	-	150.000
Onttrekking / Toevoeging	-	-150.000
Balans 31 december	-	-

De pensioenvoorziening werd gevormd ter dekking van nog af te financieren indexatielasten van opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers. De pensioenregeling betreft een toegezegd pensioen dat gebaseerd is op een middelloonstelsel. De uitvoerder van de pensioenregeling is Aegon Levensverzekering N.V.

16. Overige voorzieningen	2018	2017
Voorziening jubileumuitkeringen (1)	57.312	54.449
Voorziening schadebehandelingskosten (2)	21.346	32.847
	78.658	87.296

(1) Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- disconteringsvoet 4%;
- gebaseerd op stand salarissen ultimo jaar
- blijfkans: 100%
- inclusief verwachte sociale lasten

<i>Verloop:</i>	2018	2017
Balans 1 januari	54.449	48.663
Toevoeging / Onttrekking	2.863	5.786
Balans 31 december	57.312	54.449

De voorziening heeft in het algemeen een langlopend karakter. In 2018 heeft € 0 een looptijd korter dan een jaar. (2017: € 7.000).

(2) Voorziening voor schadebehandelingskosten

<i>Verloop:</i>	2018	2017
Balans 1 januari	32.847	19.642
Toevoeging / Onttrekking	-11.501	13.205
Balans 31 december	21.346	32.847

De voorziening is gebaseerd op de nog openstaande schadedossiers ultimo de verslagperiode en de gemiddelde behandelingskosten per dossier. De voorziening schadebehandelingskosten heeft betrekking op Noorderlinge B.V.

Schulden

17. Belastingen en sociale lasten	2018	2017
Assurantiebelasting	358.399	266.125
Loonheffingen	81.438	64.090
PAWW	276	-
Balans 31 december	440.113	330.215

18. Overige schulden	2018	2017
Accountantskosten	102.840	195.715
Toezeggingen brandpreventiefonds	51.165	51.165
Crediteuren	49.127	70.829
Salarissen en overige vergoedingen	26.196	56.476
Actuariskosten	22.853	46.969
Vermogensbeheer	6.696	14.925
Leasekosten wagenpark	338	38.818
Overig	23.318	92.256
Balans 31 december	282.533	567.153

19. Overlopende passiva

	2018	2017
Vooruit ontvangen premie	736.620	439.199
Vooruit ontvangen tekencommissie	291.806	250.746
Reservering vakantiedagen	65.591	55.945
Balans 31 december	1.094.017	745.890

Vooruit ontvangen premie heeft betrekking op polissen met een vervaldatum in het nieuwe boekjaar.

Overige toelichtingen

Niet in de balans opgenomen regelingen

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V.

De maatschappij neemt deel aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. Op basis van het deelnemerspercentage staat Zevenwouden in de eerste layer garant voor een bedrag van € 69.315.

Fiscale eenheid

De maatschappij en de genoemde deelnemingen zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de fiscale eenheid uit hoofde van vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met de voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten.

Leasing

De beoordeling of een overeenkomst een leaseverplichting bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. De leasecontracten zijn afgesloten voor het wagenpark.

Verplichting leasecontracten naar looptijd (in duizenden euro's):

	2018	2017
< 1 jaar	106	86
> 1 jaar en < 5 jaar	179	57
	285	143

Interne huur

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 95.820 per jaar aan de technische rekening toegerekend.

Softwarecontracten

De maatschappij heeft met vier leveranciers jaarcontracten afgesloten betreffende gebruik van software voor een bedrag van totaal € 366.000 per jaar.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Risicoparagraaf

Werking van risicomanagement

Jaarlijks worden de bruto risico's (exclusief beheersmaatregelen) middels een brede uitvraag binnen de organisatie en de netto risico's (na werking beheersmaatregelen) bepaald. De netto risico's moeten binnen de risicobereidheid vallen.

Uit de door Zevenwouden uitgevoerde risico analyse is gebleken dat de belangrijkste risico's (in aflopende volgorde) die Zevenwouden bedreigen de volgende zijn:

- Catastroferisico, Het risico op catastrofes en ander van buitenaf komend onheil met een grote impact (veelal opstalverzekeringen) van Zevenwouden.
- Risico van veranderde omgeving, het risico dat bedrijfsdoelstellingen niet worden gerealiseerd als gevolg van veranderingen in wet- en regelgeving, de mate van concurrentie en ondernemingsklimaat.
- Implementatie strategie risico, Het risico van niet-tijdige implementatie van de strategie.
- Marktrisico, het risico dat de onderneming een strategie voert die niet voldoende aansluit of inspeelt op ontwikkelingen in de markt waarin de onderneming opereert.
- Compliance risico, het risico op schade door het niet voldoen aan geldende wet- en regelgeving.

Tevens is belangrijk te onderkennen binnen welke tijdspanne bovenstaande risico's zich kunnen manifesteren en daarmee de interne solvabiliteitspositie van Zevenwouden (kunnen) bedreigen.

Type risico	Korte termijn (<1 jaar)	Middellange termijn (1-5 jaar)	Lange termijn (> 5 jaar)
Catastroferisico	X		
Risico van veranderde omgeving		X	
Implementatie strategie risico		X	
Marktrisico		X	
Compliance risico		X	

De verzekeringsportefeuille van Zevenwouden is kwetsbaar voor de impact van met name stormen doordat haar portefeuille grotendeels bestaat uit verzekerde onroerende objecten die bovendien specifieke concentraties kennen in Noord-Nederland. Het herverzekeringsprogramma van Zevenwouden mitigeert dit risico. Het eigen behoud binnen van het Cat XL dit programma bedraagt in 2018 € 250.000 waardoor er een restrisico resteert.

Het omgevingsrisico en marktrisico kent meerdere facetten en kan zich manifesteren in de vorm van beperkingen om premies te verhogen omdat de concurrentieverhoudingen deze ruimte niet bieden, concentratie van verzekeraars die Zevenwouden beperken in haar distributiestrategie of de organisatie ertoe dwingt om ingrijpende wijzigingen door te voeren. Bovendien is het bijhouden van de continue IT ontwikkeling voor Zevenwouden een uitdaging.

Het strategische risico dient in samenhang te worden gezien met de groeiambitie van Zevenwouden. Een niet-tijdige implementatie of onjuiste gekozen strategie kan ertoe leiden dat Zevenwouden haar groeidoelstellingen niet binnen haar middellange termijnplannen realiseert waardoor de technische resultaten onder druk komen te staan.

De compliance risico's hebben onder andere betrekking op Sanctiewetgeving, Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het beheersen van Cybersecurity risico's.

Beschrijving van de risico's, beheersmaatregelen en gevoelheden

Hieronder wordt zowel een overzicht gegeven van de risico's en beheersmaatregelen die zijn getroffen. Bij de belangrijkste risico's is tevens de gevoeligheid van de solvabiliteit gekwantificeerd voor een stress-scenario.

Verzekeringstechnische risico's

Algemeen

Het sluiten van schadeverzekeringen is de kernactiviteit van Zevenwouden, waarbij Zevenwouden zich specialiseert in brandverzekeringen. Een afgesloten verzekering die past binnen de door Zevenwouden gehanteerde acceptatienormen zou als zodanig geen onaanvaardbaar risico kunnen opleveren. Toch zullen in het kader van de verzekeringsactiviteiten verzekeringstechnische risico's zich anders kunnen ontwikkelen dan verwacht. Een verzekeraar staat bloot aan zowel mogelijke gebeurtenissen die plotsklaps kunnen optreden als aan mogelijke omstandigheden die tot geleidelijke erosie van de verdien capaciteit kunnen leiden. De verzekeringstechnische risico's die Zevenwouden loopt zijn inherent aan het uitoefenen van het verzekeringsbedrijf. Deze risico's kunnen zich manifesteren in de vorm van catastroferisico's, premierisico's en reserverisico's.

Catastroferisico's

Dit betreft de concentratie van verzekeringstechnische risico's in een bepaald geografisch gebied die als gevolg van één gebeurtenis gelijktijdig schade kunnen oplopen. De belangrijkste gebeurtenissen die onder de dekking vallen zijn schaden als gevolg van stormen, hagelbuien of andere van buiten komende onheilen. Schade ten gevolge van terrorisme is herverzekerd via de pool van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij Terrorismeschaden.

Gevoelheden

De solvabiliteit van Zevenwouden is kwetsbaar voor (hevige) stormen. Zevenwouden heeft daarom een stress-scenario doorgerekend waarin de kwantitatieve impact op de solvabiliteit tot uiting wordt gebracht. Er wordt aangenomen dat er zich conform de standaard formule een stormscenario voltrekt met een kans van eens in de 200 jaar. Daarbij worden twee stormen als schok op de gehele brandportefeuille van Zevenwouden losgelaten. Het verloop in de solvabiliteit kan dan als volgt worden weergegeven:

Solvency ratio uitgangssituatie	200%
Storm 1	-12%
Storm 2	-5%
Solvency ratio na stress-scenario	183%

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis en dat elk afzonderlijk evenement binnen de bandbreedte van de risicobereidheid van Zevenwouden past.

Premie- of lopend jaarrisico

Het premie- of lopend jaarrisico betreft met name het risico dat de schadefrequentie en/of de grootte van de schade per geval nadelig afwijkt van de verwachting. Deze catastrofe en premierisico's worden beheerst doordat:

- Zevenwouden een acceptatiebeleid voert en acceptatienormen hanteert alvorens een schadeverzekering wordt afgegeven. De acceptatieregels zijn in een periode van vele jaren ontwikkeld en verfijnd.
- Onroerende goederen met een verhoogd risicoprofiel als onderdeel van het acceptatieproces worden geïnspecteerd door ervaren inspecteurs;
- Zevenwouden verzekerde risico's heeft herverzekerd voor zover zij de risicobereidheid (eigen behoud) te boven gaan.
- Zevenwouden een prudent herverzekeringsbeleid toepast dat is afgestemd op de risicobereidheid en financiële draagkracht van Zevenwouden.
- Zevenwouden gebruik maakt van een professionele herverzekeringsmakelaar die zorgdraagt voor een optimale plaatsing van het herverzekeringsprogramma op basis van gemodelleerde schadestatistieken.

Reserverisico

Het reserverisico is het risico dat Zevenwouden niet voldoende schadevoorzieningen heeft gevormd ter dekking van (verwachte) schaden. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een prudent schadereserveringsbeleid volgt waarbij op dossierniveau door ervaren schade behandelaren een voorziening wordt bepaald;
- Zevenwouden een aanvullende voorziening vormt voor schaden die nog niet (volledig) zijn gemeld maar zich reeds hebben voorgedaan.
- Zevenwouden haar uitloopresultaten periodiek beoordeelt en op basis daarvan op dossierniveau haar reserves bijstelt indien daar aanleiding toe is.

Strategisch risico

Dit is het risico dat Zevenwouden een strategie voert die niet voldoende aansluit op klantbehoeften of ontwikkelingen in de markt waarin de organisatie opereert. Het strategische risico omvat ook het risico van een niet-tijdige implementatie van de bedrijfsstrategie.

Omgevings- en reputatierisico

Wijzigingen in relevante wet- en regelgeving worden op de voet gevolgd door de Risk- en Compliance officer binnen Zevenwouden, waardoor Zevenwouden tijdig kan inspelen op wijzigingen binnen het wettelijke kader.

De concurrentie in de schadeverzekeringssector is al jaren hevig. Door een zorgvuldige totstandkoming van de strategie die nauw aansluit bij de marktbehoefte is Zevenwouden concurrerend binnen dit marktsegment.

Zevenwouden focust op homogeniteit binnen de risicoportefeuille, volgt schadetrends, inspecteert aangeboden risico's en investeert in efficiency voor proces- en productvoering. Hierdoor kan Zevenwouden de concurrentie het hoofd bieden. Reputatierisico's worden beheerst door zorgvuldige procesvoering en adequate informatieverstrekking. Daarnaast wordt (nieuw) personeel gescreend op integriteit en antecedenten (zie ook integriteitsrisico).

Prijrisico

Er bestaan drie vormen van prijrisico's: valutarisico, renterisico en marktrisico. Deze begrippen worden hierna verder toegelicht.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van valutawisselkoersen.

Renterisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van de rente.

Marktrisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen van marktprijzen, veroorzaakt door factoren die uitsluitend gelden voor het individuele instrument of de emittent ervan, of door factoren die alle instrumenten die verhandeld worden in de markt beïnvloeden.

Algemene beheersing prijrisico

In algemene zin wordt het prijrisico beheerst door een prudent beleggingsbeleid te voeren. Binnen het beleggingsbeleid zijn restricties opgenomen ten aanzien van de toelaatbare positie die in een bepaalde beleggingscategorie mag worden ingenomen. Deze restricties zijn een verdeling van 85% vastrentende waarden en 15% zakelijke waarden. De maximale weging in zakelijke waarden is 20%. Het beheer van beleggingen is uitbesteed aan een professionele vermogensbeheerder, Oolders, Heijning & Voogelaar (OHV) te Amsterdam. Het beleggingsbeleid voorziet erin dat niet zelfstandig belegd mag worden in afgeleide financiële instrumenten (derivaten) of securities lending mag worden toegepast. Er worden geen nieuwe directe beleggingen gedaan in vastgoed en er worden geen nieuwe onderhandse leningen meer verstrekt. Voorts wordt er een buy & hold strategie gevolgd. Maandelijks worden de resultaten uit de beleggingen intern gevolgd en gerapporteerd aan het management. Opvallende waarde mutaties worden zoveel mogelijk verklaard. De Directie kan niet zelfstandig opereren zonder een positief advies van de beleggingscommissie die vier keer per jaar vergaderd.

Beheersing valutarisico

De portefeuille wordt alleen belegd in de Euro. Zevenwouden kan er ook voor kiezen valutaderivaten gebruiken om het valutarisico af te dekken. Op deze manier loopt Zevenwouden geen direct valutarisico.

Beheersing renterisico

Zevenwouden loopt een renterisico ten aanzien van haar beleggingen in vastrentende waarden. Dit omvat vooral de beleggingen in vastrentende beursgenoteerde obligaties en in mindere mate verstrekte onderhandse leningen. Zevenwouden beheerst haar renterisico door de duratie van beleggingen te maximeren op vijf, zoals vastgesteld in het beleggingsbeleid. Hierdoor wordt de impact van wijzigingen van de marktrente op de herwaardering van deze beleggingen beperkt gehouden.

Gevoeligheid renterisico

Indien de beleggingen in vastrentende waarden met 30% in waarde dalen, dan daalt de solvabiliteit met ongeveer 39 procentpunten. Uit deze berekening blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis.

Beheersing marktrisico

Zevenwouden loopt marktrisico over haar beleggingen in aandelen. Zevenwouden beheerst het marktrisico door haar beleggingen goed te spreiden over diverse vermogenstitels waardoor schommelingen van de prijs van individuele vermogenstitels elkaar beter compenseren. Daarnaast heeft Zevenwouden limieten gesteld ten aanzien van de maximale posities die zij wenst in te nemen met betrekking tot aandelen.

Gevoeligheid marktrisico

Indien de beleggingen in aandelen(fondsen) met 50% in waarde dalen, dan daalt de solvabiliteit met ongeveer 9 procentpunten. Uit deze berekening blijkt dat Zevenwouden na een dergelijk scenario blijft voldoen aan haar interne solvabiliteitseis.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Zevenwouden door gebrek aan liquide middelen niet in staat is om op korte termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Zevenwouden beheerst het liquiditeitsrisico doordat:

- Zevenwouden een groot deel van haar middelen liquide aanhoudt onder andere op rekening-courant banken en spaarrekeningen. Op deze manier is in het geval van calamiteiten snel geld beschikbaar te maken;
- Voor geplande investeringen wordt impliciet liquiditeit vrijgehouden zodat externe financiering niet nodig is. Indien noodzakelijk worden er beleggingen liquide gemaakt.
- Met de verzekeraars is contractueel de afspraak vastgelegd dat in het geval van potentiële liquiditeitsproblemen bij Zevenwouden door het uitkeren van een bedrag waarvoor een recht op herverzekeringsdekking bestaat, er een voorschot op de herverzekeringsclaim zal worden verstrekt.
- Zevenwouden voert een restrictief beleid ten aanzien van illiquide beleggingen zoals vastgoed.

Kasstroomrisico

Het kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument zullen fluctueren in omvang. De blootstelling van Zevenwouden aan kasstroomrisico is zeer beperkt en raakt uitsluitend de andere financiële beleggingen op de balans. Dit zijn aangehouden spaartegoeden waarover een variabele rente wordt vergoed. Deze rentevergoeding is van verwaarloosbare betekenis binnen het geheel van de beleggingsopbrengsten in de niet-technische rekening.

Zevenwouden accepteert het gelopen kasstroomrisico omdat deze een gevolg is van het liquide aanhouden van middelen. Het liquide aanhouden van middelen is nodig om het liquiditeitsrisico te mitigeren. Wel is het de intentie van Zevenwouden om een groter deel van de aangehouden spaartegoeden te beleggen in andere financiële instrumenten.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij van een financieel instrument niet aan haar verplichting zal voldoen, waardoor Zevenwouden een financieel verlies te verwerken krijgt. Dit risico heeft voornamelijk betrekking op beleggingen in obligaties en aandelen, verstrekte (hypothecaire) leningen, aangehouden tegoeden bij banken en vorderingen uit herverzekeringen. Het kredietrisico wordt beheerst doordat:

- Zevenwouden hoofdzakelijk belegt in obligaties die een kredietwaardige rating hebben.
- Zevenwouden herverzekerde risico's spreidt over een panel aan herverzekeraars die allemaal een minimale (S&P) rating van A- als ondergrens moeten hebben.
- Zevenwouden bij onderhandse leningen aan partijen die niet over een rating beschikken aanvullende zekerheden verkrijgt door o.a. het vestigen van een hypotheek op het onderpand of door het vestigen van pandrecht of andere zekerheden.
- Zevenwouden rekening-courant banken aanhoudt bij verschillende Nederlandse bankinstellingen met een kredietwaardige status zodat zij de mogelijkheid heeft overvloedige liquiditeit te spreiden over meerdere bankinstellingen.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat bedrijfsprocessen niet ongestoord of niet effectief kunnen verlopen als gevolg van handelen of nalaten van medewerkers van Zevenwouden of van derden, dan wel door toevallige gebeurtenissen of omstandigheden. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Interne controle op de operationele processen vanuit de 1^e, 2^e en 3^e lijn.
- Capaciteitsplanning door organisatorische en personele inrichting in evenwicht te brengen tot de bedrijfsdoelstellingen.
- Sturing op permanente educatie van Directie, Commissarissen en op peil houden van vakbekwaamheid bij de medewerkers door het stimuleren van het volgen van opleiding en het organiseren van workshops op gebied van schade, technische inspectie, acceptatie en Solvency II.
- Risico-gebaseerde audits op operationele processen als onderdeel van het auditprogramma.

IT risico

Het IT-risico betreft het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende zijn beveiligd. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- De IT infrastructuur is uitbesteed aan een hosting partner die over datacenters beschikt met uitgebreide continuïteits- en beveiligingsfaciliteiten op het gebied van back-up en alternatieve stroomvoorzieningen.
- De hosting partner is ISAE-3402 gecertificeerd.
- Toegang voor medewerkers tot de digitale werkomgeving is beveiligd middels persoonlijke login-ID met wachtwoord met daarbij een frequente wijzigingscyclus.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de aan derden uitbestede werkzaamheden evenals de door derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de bedrijfsvoering van Zevenwouden verstoren of bedreigen. Zevenwouden beheerst dit risico doordat:

- Zevenwouden een uitbestedingsbeleid heeft geformuleerd waaraan de belangrijkste uitbestede diensten en/of processen worden getoetst.
- Met gevolmachtigde agenten (uitgaande volmachten) afspraken zijn overeengekomen en vastgelegd in volmacht overeenkomsten (VSV) die voldoen aan NVGA-richtlijnen.
- Naleving van gemaakte volmacht afspraken worden getoetst met behulp van audits, controleverklaringen van de Accountants, werkprogramma risicobeheersing volmachten, en cijferanalyses.
- Met belangrijke uitbestedingspartners Service Level Afspraken zijn overeengekomen en/of ISAE-3402 rapportages worden opgevraagd.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van Zevenwouden wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van haar organisatie, veroorzaakt door haar medewerkers dan wel de leiding in het licht van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door Zevenwouden opgestelde normen. Zevenwouden beheerst dit risico door:

- Het afleggen van een Moreel ethische verklaring door Directie en Commissarissen.
- Het afleggen van de eed of belofte door alle medewerkers.
- Pre-employment screening wordt toegepast bij indiensttreding.
- Geheimhoudingsbepalingen worden gehanteerd in arbeidsovereenkomsten.
- Diverse gedragscodes zijn ingevoerd op het gebied van integriteit en opgepaste gedragingen.
- De mogelijkheid tot interne fraude wordt gemitigeerd door toepassing van functiescheidingen in de processen en interne controlemaatregelen.

Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde winst- en verliesrekening

20. Uitloopresultaten voorziening bruto schade (in duizenden euro's)

Boekjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	-321	-82	-310	112	-56	-27	-687	3
-2	34	23	-16	-3	-19	-12	-1	8
-3	-45	-17	-55	-1	-7	13	-107	-5
<i>Ouder</i>	-25	-17	190	380	-22	129	143	492
Uitloopresultaat	-357	-93	-191	488	-104	103	-652	498
Schadelast verslagjaar	13.169	6.277	1.106	677	386	243	14.661	7.197
Bruto schade	12.811	6.184	915	1.165	282	346	14.008	7.695

20. Uitloopresultaten voorziening schade na herverzekering (in duizenden euro's)

Boekjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	-251	-128	-310	112	-26	16	-587	0
-2	31	16	-16	-3	-19	-12	-4	1
-3	15	-17	-55	-1	-7	13	-47	-5
<i>Ouder</i>	-8	-65	193	299	74	38	259	272
Uitloopresultaat	-213	-194	-188	407	22	55	-379	268
Schadelast verslagjaar	8.501	5.946	1.105	677	359	207	9.965	6.830
Schade eigen rekening	8.288	5.752	918	1.084	381	262	9.586	7.098

Het uitloopresultaat voor 2018 voor de branches brand en aansprakelijkheid is positief, voor de overige branches negatief.

Bij aansprakelijkheid is in oudere jaren een negatieve uitloop. Dit betreft een aanpassing van twee letselschade dossiers van schadejaar 2012 en 2013.

21. Bedrijfskosten

Acquisitiekosten		2018	2017
<i>Acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	4.642.967	3.560.642
	Tekencommissie	642.694	383.020
		5.285.661	3.943.662
<i>Wijziging overlopende acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	-97.671	-888
	Tekencommissie	-24261	-5.383
		-121.932	-6.271
Beheer- en personeelskosten en afschrijving		2018	2017
Personeelskosten		2.906.212	3.042.164
Afschrijving materiële vaste activa		28.512	45.386
Overige bedrijfskosten		1.721.476	1.943.204
Totaal kosten		4.656.200	5.030.754
Toegerekende kosten aan Noorderlinge B.V.		-679.000	-641.000
		3.977.200	4.389.754

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 95.820 per jaar aan de technische rekening toegerekend. De huurlast is inbegrepen onder de overige bedrijfskosten.

<i>Specificatie personeelskosten</i>	2018	2017
Salarissen	2.076.110	1.638.941
Sociale lasten	291.517	237.967
Pensioenkosten	265.789	249.414
Overige personeelskosten	272.796	915.842
	2.906.212	3.042.164

De pensioenkosten bestaan in beide verslagjaren uit de met de pensioenuitvoerder overeengekomen premie. De overige personeelskosten zijn afgenomen in 2018 vanwege met name minder externe inhuur.

Werknemers

Zevenwouden en haar groepsmaatschappijen hadden gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime-basis, 32 werknemers in dienst (2017: 28).

22. Resultaat technische rekening

Het technische resultaat is toe te rekenen aan een aantal branchegroepen. Het technische resultaat van de belangrijkste groepen is als volgt (in duizenden euro's):

<i>Technische rekening</i>	Brand	Aansprakelijkheid	Overig	Totaal
Verdiende premies eigen rekening	13.414	1.327	644	15.385
Van niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	174	15	12	201
Schaden eigen rekening	-8.288	-918	-380	-9.586
Totaal bedrijfskosten	-7.917	-705	-377	-8.998
Resultaat technische rekening	-2.617	- 281	- 101	-2.998
 Herverzekeringssaldo	 -927	 131	 494	 -302

De beleggingsopbrengsten en bedrijfskosten zijn aan de branches toegerekend naar rato van de geboekte bruto premies eigen rekening. Voor meer dan 95% hebben de bruto premies betrekking op verzekeringen van in Nederland gelegen objecten of risicoverzekeringen van Nederlandse ingezetenen.

Niet-technische rekening

23. Opbrengt uit overige beleggingen

	2018	2017
Leningen	40.177	48.424
Obligaties	91.278	15.668
Hypotheek	5.485	6.534
Aandelenfondsen	7.660	407
Banken	84	-124
Diversen	-	81
	144.684	70.990

24. Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

	2018	2017
<i>Ongerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	83.500	39.039
Obligaties	24.282	4.793
	107.782	43.832
 <i>Ongerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Obligaties	152.351	59.152
Aandelenfondsen	216.790	8.296
Onroerend goed	190.000	-
	559.141	67.448

25. Gerealiseerd resultaat beleggingen	2018	2017
<i>Gerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Onroerend goed	79.980	-
Aandelenfondsen	-	330.503
Obligatiefondsen	-	39.517
Obligaties	-	1.665
	79.980	371.685
<i>Gerealiseerd verlies op beleggingen</i>		
Obligaties	688	-
Obligatiefondsen	-	46.569
	688	46.569

26. Toerekening uit opbrengst beleggingen aan technische rekening

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

27. Overige niet technisch baten

De overige niet-technische baten betreffen inkomsten vanuit bemiddelingsactiviteiten.

28. Beheer- en personeelskosten overig niet-technisch resultaat	2018	2017
Kosten bemiddelingsactiviteiten deelnemingen	657.018	660.765
	657.018	660.765

29. Belastingen	2018	2017
<i>Mutaties belastinglatentie voor compensabele verliezen</i>		
Realisatie	-8.750	-
Herwaardering toekomstige winsten	-42.250	53.443
	-51.000	53.443
<i>Mutatie latente vennootschapsbelasting u.h.v. tijdelijke verschillen:</i>		
Overige mutaties	34.301	-10.957
Totale vennootschapsbelasting	-16.699	42.486

De nominale belastingdruk bedraagt 25 % (2017: 25%), de effectieve belastingdruk bedraagt -0,5% door het effect van de (her)waardering van de latentie uit hoofde van verliescompensatie.

Enkelvoudige balans per 31 december (na bestemming resultaat)

ACTIVA		2018		2017	
Beleggingen					
Terreinen en gebouwen:	1.				
Voor eigen gebruik		910.000		1.100.000	
Overige terreinen en gebouwen		265.000		216.500	
		1.175.000		1.316.500	
Beleggingen in groepsmaatschappijen	2.	-		-	
Overige financiële beleggingen:					
Aandelenfondsen	3.	1.649.396		1.866.186	
Obligaties	4.	10.176.492		10.265.383	
Vorderingen uit hypothecaire leningen	5.	214.192		219.385	
Vorderingen uit andere leningen	6.	906.250		1.087.500	
		12.946.330	14.121.330	13.438.454	14.754.954
Vorderingen					
Vorderingen uit directie verzekering op:	7.				
Intermediairs		241.362		206.478	
Vordering op groepsmaatschappij		-		1.031.654	
Vorderingen uit herverzekering		85.406		329.642	
Overige vorderingen		-		6.673	
Belastingen	8.	571.000	897.768	626.686	2.201.133
Overige activa					
Materiële vaste activa	9.	18.390		32.576	
Liquide middelen	10.	3.320.668	3.339.058	5.242.690	5.275.266
Overlopende activa					
Lopende rente en huur		44.179		41.643	
Overlopende acquisitiekosten	11.	972.582		818.443	
Overige overlopende activa		24.498	1.041.259	56.230	916.316
Totaal Activa		19.399.415		23.147.669	

PASSIVA		2018		2017
Eigen vermogen	12.			
Herwaarderingsreserve		92.465	114.145	
Overige reserves		9.958.444	10.050.909	13.307.937
				13.422.082
Technische voorzieningen	13.			
<i>Voor niet-verdiende premies:</i>				
Bruto		2.627.740	2.190.747	
Herverzekeringsdeel		-25.018	-19.293	
		2.602.722	2.171.454	
<i>Voor te betalen schade:</i>				
Bruto		8.432.966	6.536.093	
Herverzekeringsdeel		-5.449.442	-1.487.251	
		2.983.524	5.048.842	7.220.296
Voorzieningen				
Belastingen	14.	203.676	246.727	
Pensioenen	15.	-	-	
Overige	16.	1.358.598	1.562.274	1.203.959
				1.450.686
Schulden				
<i>Schulden uit directe verzekeringen:</i>				
Intermediairs		293.618	203.283	
Schulden uit herverzekering		1.324.711	256.389	
Groepsmaatschappijen		159.698	-	
Belastingen en sociale lasten	17.	81.714	64.090	
Overige schulden	18.	274.654	474.898	998.660
Overlopende passiva	19.		65.591	55.945
Totaal Passiva			19.399.415	23.147.669

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

		2018	2017
Technische rekening schadeverzekering			
Verdiende premies eigen rekening			
Bruto premies	20.085.148	15.581.015	
Herverzekeringspremies	-4.268.903	-2.295.564	
	<u>15.816.245</u>	<u>13.285.451</u>	
Wijziging technische voorzieningen:			
Niet-verdiende premies			
Bruto	-436.993	163.171	
Aandeel herverzekeraars	5.725	-6.247	
	<u>-431.268</u>	<u>156.924</u>	13.442.375
	15.384.977		
Van niet-technische rekening toe- gerekende opbrengst uit beleggingen			
		201.000	384.000
Schaden eigen rekening			
20. Bruto schaden	12.111.621	6.241.176	
Aandeel herverzekeraars	-460.265	-339.328	
	<u>11.651.356</u>	<u>5.901.848</u>	
Wijziging voorziening te betalen schaden:			
Bruto	1.896.873	1.453.623	
Aandeel herverzekeraars	-3.962.191	-257.748	
	<u>-2.065.318</u>	<u>1.195.875</u>	-7.097.723
Wijziging overige technische voorzieningen			
		5.999.939	6.728.652
Bedrijfskosten			
21. Acquisitiekosten	7.137.383	5.488.245	
Wijziging overlopende acquisitiekosten	-154.144	-6.271	
	<u>6.983.239</u>	<u>5.481.974</u>	
Beheer- en personeelskosten en afschrijving bedrijfsmiddelen	1.953.200	2.213.754	
Commissie- en winstdelingen ontvangen van herverzekeraar	-142.596	-111.122	-7.584.606
	<u>-142.596</u>	<u>-111.122</u>	
Resultaat technische rekening			
22. Schadeverzekering		-2.793.904	-855.954

		2018	2017
Niet -technische rekening			
Resultaat technische rekening		-2.793.904	-855.954
Schadeverzekering			
Opbrengst uit beleggingen			
Opbrengsten uit deelnemingen		-151.776	-863.417
<i>Opbrengsten uit andere beleggingen</i>			
Terreinen en gebouwen		73.837	117.633
Overige beleggingen	23.	144.638	71.173
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	24.	107.782	43.832
Gerealiseerde winst op beleggingen	25.	79.980	371.685
		254.461	-259.094
Beleggingslasten			
Beheerkosten en rentelasten		-32.522	-14.600
Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen	24.	-559.141	-67.448
Gerealiseerd verlies op beleggingen	25.	-688	-46.569
		-592.351	-128.617
Aan technische rekening toegerekende opbrengst uit beleggingen		-201.000	-384.000
	26.	-3.332.794	-1.627.665
Overige niet-technisch resultaat			
Overige niet-technische baten		-	-
Beheer- en personeelskosten		-	-
Resultaat uit gewone bedrijfs- uitoefening voor belastingen		-3.332.794	-1.627.665
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	27.	-16.699	42.486
Resultaat uit gewone bedrijfs- uitoefening na belastingen		-3.349.493	-1.585.179

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en overeenkomstig de bepalingen zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek 2 Titel 9 afdeling 14 en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 605 Verzekeringsmaatschappijen.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie is weergegeven in hele euro's tenzij anders toegelicht.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders vermeld.

Beleggingen in groepsmaatschappijen

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin de maatschappij invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de vennootschap in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening. In de winst- en verliesrekening wordt het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de vennootschap niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en –verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

De balanswaarde wordt eveneens aangepast voor rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de onderneming waarin wordt deelgenomen. Deze aanpassing van de balanswaarde komt ten laste of ten gunste van het eigen vermogen. Indien de waardering van een deelneming volgens deze methode negatief is geworden, wordt de deelneming op nihil gewaardeerd. Voor zover de deelnemende rechtspersoon het voornemen heeft deze deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening onder de passiva opgenomen ter grootte van de uit deze hoofde mogelijkserwijs te verwachten nadelen.

Herwaarderingsreserve

Waardevermeerderingen van activa die worden gewaardeerd tegen actuele waarde worden opgenomen in de herwaarderingsreserve. Uitzondering hierop vormen financiële instrumenten en andere beleggingen die worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Waardevermeerderingen van die activa worden onmiddellijk in het resultaat verwerkt. Daarnaast wordt voor die activa een herwaarderingsreserve gevormd ten laste van de overige reserves als geen sprake is van frequente marktnoteringen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Er worden kosten vanuit de technische rekening toegerekend aan de volmacht activiteiten welke onder overige niet-technische baten worden gepresenteerd. De toerekening van de kosten van Noorderlinge B.V. wordt bepaald op basis van de activity-based-costing-methode.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

Beleggingen

1. Verloop beleggingen 2018

(in duizenden euro's)

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Verloop:							
Boekwaarde 1 januari	1.100	217	1.866	10.265	219	1.088	14.755
Aankopen/verstrekkingen				347			347
Waardevermeerdering		84		24			108
Gerealiseerde winst		80		3			83
Totaal vermeerderingen	-	164	-	374	-	-	538
Verkopen/aflossingen		85		307	5	182	579
Waardevermindering	190		217	152			559
Herwaardering		31					31
Gerealiseerd verlies				3			3
Totaal verminderingen	190	116	217	462	5	182	1.172
Boekwaarde 31 december	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121
Verkrijgingsprijs	1.709	53	1.835	10.352			
Level analyse							
Genoteerde marktprijzen			1.649	10.177			11.826
Onafhankelijke taxaties	910	265					1.175
Netto-contante waarde berekening							-
Overige methode					214	906	1.120
Totaal	910	265	1.649	10.177	214	906	14.121

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 128.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van alle terreinen en gebouwen is gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur.

**1. Verloop
beleggingen 2017**
(in duizenden euro's)

Verloop:

Boekwaarde 1 januari

Aankopen/verstrekkingen

Waardevermeerdering

Totaal vermeerderingen

Verkopen/aflossingen

Waardevermindering

Totaal verminderingen

Boekwaarde

31 december

Verkrijgingsprijs

Level analyse

Genoteerde marktprijzen

Onafhankelijke taxaties

Netto-contante waarde
berekening

Overige methode

Totaal

	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	Overige terreinen en gebouwen	Aandelenfondsen	Obligatiefondsen	Obligaties	Vorderingen uit hypothecaire leningen	Vorderingen uit andere leningen	Totaal
Boekwaarde 1 januari	1.100	217	2.316	9.562	-	292	1.300	14.787
Aankopen/verstrekkingen			1.835		10.533			12.368
Waardevermeerdering			39		4			43
Totaal vermeerderingen	-	-	1.874	-	10.537	-	-	12.411
Verkopen/aflossingen			2.316	9.562	213	73	212	12.376
Waardevermindering			8		59			67
Totaal verminderingen	-	-	2.324	9.562	272	73	212	12.443
Boekwaarde 31 december	1.100	217	1.866	-	10.265	219	1.088	14.755
Verkrijgingsprijs	1.709	58	1.835		10.320			
Level analyse								
Genoteerde marktprijzen			1.866		10.265			12.131
Onafhankelijke taxaties	1.100							1.100
Netto-contante waarde berekening								-
Overige methode		217				219	1.088	1.524
Totaal	1.100	217	1.866	-	10.265	219	1.088	14.755

Het bedrag overige terreinen en gebouwen bevat € 159.000 aan herwaarderingen. De reële waarden van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik is gebaseerd op een waardering door een onafhankelijke en ter zake kundige taxateur. De reële waarde van overige terreinen en gebouwen is afgeleid van de beschikbare WOZ-waarderingen.

2. Beleggingen in groepsmaatschappijen

	2018	2017
Leningen langlopend karakter (1)	357.665	357.665
Rekening-courantverhoudingen langlopende karakter	937.331	937.331
Voorziening deelneming (2)	-2.596.282	-2.444.506
Opname onder overige voorzieningen (3)	1.301.286	1.149.510
	-	-

De looptijd van de leningen is 10 jaar of langer en het rentepercentage bedraagt tussen 4-6%. De rekening-courant muteert gedurende het boekjaar. Er is voor de overige leningen en de rekening-courant-verhouding geen vast aflossingsschema.

(1) *Leningen langlopend karakter*

	2018	2017
Leon Holding B.V.	221.990	221.990
HJG Adviesgroep B.V.	135.675	135.675
Saldo 31 december	357.665	357.665

(2) *Verloop deelneming Leon Holding B.V.*

	2018	2017
Saldo 1 januari	-2.444.506	-1.581.088
Af: resultaat	-151.776	-863.418
Saldo 31 december	-2.596.282	-2.444.506

De negatieve waarde van de deelneming is als voorziening in mindering gebracht op de aan groepsmaatschappijen verstrekte financieringen. Er zijn geen garanties afgegeven.

(3) Zevenwouden te Heerenveen, staat aan het hoofd van de groep en heeft de volgende kapitaalbelangen

Statutaire naam	Statutaire vestiging	Aandeel	
Leon Holding B.V.	Leeuwarden	100%	
HJG Adviesgroep B.V.	Bolsward	100%	dochter Leon Holding B.V.
HJG Verzekeringen B.V.	Bolsward	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.
Noorderlinge B.V.	Leeuwarden	100%	dochter HJG Adviesgroep B.V.

Als de negatieve waarde van de deelneming de nominale waarde van de verstrekte financieringen overstijgt wordt voor het meerdere een voorziening deelnemingen getroffen onder de overige voorzieningen.

Overige financiële beleggingen

3. Aandelenfondsen

	2018	2017
<i>Geografische spreiding:</i>		
Europa	1.123.236	958.727
Noord Amerika	438.109	477.845
Azië	70.143	409.578
Overig	17.908	20.036
Boekwaarde 31 december	1.649.396	1.866.186

Verkrijgingsprijs aandelenfondsen € 1.835.442 (2017: € 1.835.442)

4. Obligaties		2018	2017
<i>Per categorie</i>	Bedrijven	5.874.401	5.979.073
	Overheden	4.302.091	4.286.310
		10.176.492	10.265.383
<i>Rating</i>	AAA	1.703.741	1.689.348
	AA	3.355.922	3.001.085
	A	2.551.298	2.203.441
	BBB	2.565.531	2.799.058
	NR	-	572.451
		10.176.492	10.265.383

Verkrijgingsprijs obligaties € 10.352.430 (2017: € 10.319.743)

5. Hypothecaire leningen

De hypothecaire leningen zijn verstrekt aan (ex-)personeelsleden. Het verleende kortingspercentage bedraagt gemiddeld 0,83%. De ontvangen zekerheden voor de hypothecaire vorderingen bedragen € 233.000 (2017: € 233.000).

6. Andere leningen

In 2015 is een lening verstrekt aan de koper van de assurantieportefeuille van HJG Verzekeringen B.V. ter grootte van € 1.450.000 met een looptijd van 8 jaar tegen een rentepercentage van 4%. Als zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen heeft Zevenwouden een eerste pandrecht op de assurantieportefeuille van de koper. Het saldo ultimo 2018 bedraagt € 906.250 (2017: € 1.087.500).

7. Vorderingen

Vorderingen op Intermediairs

Op vordering op Intermediairs is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2017: € 0).

Vorderingen uit herverzekering

Op vordering uit herverzekering is geen voorziening voor het risico van oninbaarheid in mindering gebracht (2017: € 0).

Overige vorderingen	2018	2017
Te vorderen schadeloosstelling	411.622	411.923
Voorziening te vorderen schadeloosstelling	-411.622	-411.923
Overig	-	6.673
	-	6.673

De te vorderen schadeloosstelling heeft betrekking op de onregelmatigheden rondom een voormalig directievoorzitter en de looptijd van deze vordering bedraagt meer dan een jaar.

8. Belastingen

	2018	2017
Belastinglatentie compensabele verliezen (1)	571.000	622.000
Dividendbelasting	-	4.686
	571.000	626.686

(1) Verloop belastinglatentie compensabele verliezen

	2018	2017
Balans 1 januari	622.000	660.000
Realisatie	-8.750	-91.443
Herwaardering	-42.250	53.443
Balans 31 december	571.000	622.000

Ultimo boekjaar bedragen de compensabele verliezen van de fiscale eenheid Zevenwouden € 8 mln. De compensabele verliezen zijn gewaardeerd in de belastinglatentie compensabele verliezen. Bij de berekening ervan is uitgegaan van de verwachte winsten voor belasting uit de meerjarenprognose 2019-2023. Bij de waardering van de latentie zijn de toekomstige winsten gewaardeerd. Er is een risicoafslag (veiligheidsmarge) gehanteerd van 4% per jaar. Als gevolg hiervan bedraagt de voorwaartse verliescompensatie die niet tot waardering is gebracht € 5,2 mln. (2017: € 2,2 mln.). De verwachte looptijd bedraagt meer dan één jaar. Van deze vordering is € 0,1 mln. (2016: € 0) naar verwachting verrekenbaar binnen 1 jaar. De compensabele (voorvoegings)verliezen van HJG Verzekeringen B.V. bedragen € 0,5 mln. en zijn niet gewaardeerd in de belastinglatentie.

Overige activa

9. Materiële vaste activa 2018

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
<i>Verloop:</i>			
Boekwaarde 1 januari	13.007	19.569	32.576
Aanschaffingen	14.326	-	14.326
Afschrijvingen	-8.943	-19.569	-28.512
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	18.390	0	18.390
<i>Afschrijvingspercentage</i>	<i>20%</i>	<i>20%</i>	
Cumulatieve afschrijving	106.220	241.930	

9. Materiële vaste activa 2017

Verloop:

	Hardware	Kantoormachines en -inventaris	Totaal
Boekwaarde 1 januari	33.097	44.865	77.962
Aanschaffingen	-	-	-
Afschrijvingen	-20.090	-25.296	-45.386
Verkoop/Desinvestering	-	-	-
Waardevermindering	-	-	-
Boekwaarde 31 december	13.007	19.569	32.576
<i>Afschrijvingspercentage</i>	20%	20%	
Cumulatieve afschrijving	111.603	222.361	

10. Liquide middelen

	2018	2017
Rekening-courant banken	1.115.095	2.337.257
Spaartegoeden banken	2.205.199	2.905.081
Kas	374	352
	3.320.668	5.242.690

Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking van de maatschappij. Over de aangehouden spaartegoeden wordt een variabele spaarrente vergoed.

11. Overlopende acquisitiekosten

	2018	2017
Stand per 1 januari	818.443	812.712
Afschrijving	-818.443	-812.712
Toevoeging	972.582	818.443
Stand per 31 december	972.582	818.443

12. Eigen vermogen

Herwaarderingsreserve

	2018	2017
Balans per 1 januari	114.145	114.145
Af: gerealiseerde herwaardering onroerend goed	-21.680	-
Balans per 31 december	92.465	114.145

Overige reserves

	2018	2017
Balans per 1 januari	13.307.937	14.893.117
Bij/af: resultaat boekjaar	-3.349.493	-1.585.180
Balans per 31 december	9.958.444	13.307.937

Aan de Algemene Vergadering van Afgevaardigden wordt voorgesteld het resultaat na belastingen ter grootte van € -3.349.493 over het huidige verslagjaar volledig te onttrekken aan de overige reserves. Het bestemmingsvoorstel is vooruitlopende op de vaststelling van de jaarrekening reeds onttrokken aan de overige reserves.

Solvabiliteit (x € 1.000)	2018	2017
Aanwezige solvabiliteit / Own Funds	9.992	13.228
Vereiste solvabiliteit / solvabiliteitskapitaalsvereiste	4.984	7.488
Solvabiliteitspositie	200%	177%

De solvabiliteit is weergegeven op basis van de uitgangspunten die gelden onder het regime van Solvency II.

Verschil tussen het eigen vermogen in de jaarrekening en de aanwezige solvabiliteit (x € 1.000)	2018	2017
Eigen vermogen in de jaarrekening	10.051	13.422
Verzekeringsverplichtingen	3.161	1.900
Voorziening herverzekeringen	-2.301	-1.415
Overlopende acquisitiekosten	-973	-818
Overige	54	139
Aanwezige solvabiliteit / Own Funds	9.992	13.228

Het eigen vermogen is met € 3.371.000 gedaald door het negatief financieel resultaat over het jaar 2018. De verzekeringsverplichting is gestegen met € 1.261.000 en kan samen worden beoordeeld met de voorziening herverzekering die met € 886.000 is gedaald. Het betreft hier waarderingsverschillen.

De verschillen tussen het eigen vermogen in de jaarrekening en de aanwezige solvabiliteit (Own funds) kunnen als volgt worden verklaard:

- De verzekeringsverplichtingen onder Solvency II zijn gebaseerd op best-estimate, anders dan bij de jaarrekeningwaarde (nominale waarde).
- De premievoorziening op een andere manier wordt berekend dan op jaarrekening grondslag.
- In de jaarrekening wordt geen expliciete risicomarge opgenomen. Onder Solvency II grondslagen wel.
- Onder Solvency II wordt geen rekening gehouden met overlopende acquisitiekosten.

De vereiste solvabiliteit ofwel het solvabiliteitskapitaalsvereiste ("SKV") per ultimo verslagjaar is onder te verdelen naar de volgende belangrijkste componenten:

Kapitaalsbeslag per risicogroep (x € 1.000)	2018	2017
SKV Schaderisico's	3.273	6.000
SKV Marktrisico's	1.312	1.701
SKV Tegenpartijrisico	926	687
SKV Zorgrisico	32	30
SKV Operationeel risico	612	472
Diversificatie-effect	-1.171	-1.402
Vereiste solvabiliteit totaal	4.984	7.488

Uit de opbouw van het kapitaalsbeslag valt af te leiden dat Zevenwouden in het berekende kapitaalsbeslag het meest gevoelig is voor het schaderisico. Voor onderbouwing van het schaderisico, zie volgende tabel. In de SKV voor marktrisico zijn de belangrijkste risico's het aandelenrisico, concentratierisico en renterisico. De verbetering SKV komt vooral door het nieuw afgesloten Quota Share herverzekeringscontract per 1 januari 2019.

Het SKV schaderisico is opgebouwd uit de volgende componenten:

Type schaderisico's (x € 1.000)	2018	2017
SKV catastroferisico	112	4.020
SKV premie- en reserverisico	3.243	3.562
SKV royement	40	12
Diversificatie-effect	-122	-1.594
SKV schaderisico	3.273	6.000

De SKV catastroferisico en SKV premie- en reserverisico zijn lager door het nieuw afgesloten Quota Share herverzekeringscontract per 1 januari 2019.

Door de risico's die tijdens de uitoefening van de bedrijfsactiviteiten kunnen ontstaan tijdig vast te stellen, te analyseren, te meten, te beheersen en te controleren, wil de Directie van Zevenwouden minimaal 125% van de SCR aanhouden als interne solvabiliteitseis. Geen enkel reëel evenement mag de solvabiliteit met meer dan 25% schaden. Het doorlopen van de risicobeheercyclus, waarvan de Own Risk Solvency Assessment ("ORSA") deel uitmaakt, levert waardevolle nieuwe inzichten op. Deze inzichten kunnen worden gebruikt om de risicobereidheid en –profiel bij te stellen. Door middel van de doorrekening van diverse stress-scenario's in de ORSA wordt de passendheid van deze interne solvabiliteitseis getoetst. Uit deze doorrekeningen is gebleken dat deze eis passend is voor Zevenwouden waarbij voldoende veiligheidsmarge in acht wordt genomen ten opzichte van de wettelijke ondergrens van 100%.

13. Technische voorziening

Voorziening voor niet-verdiende premies

Een deel van de premietermijnen is niet gelijk aan het boekjaar. Vooruit ontvangen premies worden op de balans onder dit hoofd gepassiveerd. De premies herverzekeraar betreft het aandeel van de herverzekeraar in de vooruit ontvangen premies. De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Uitkomst toereikendheidstoets premievoorziening

Per ultimo boekjaar 2018 is een actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets uitgevoerd op de premievoorziening. De uitkomst van de toets heeft ertoe geleid dat geen voorziening voor niet-toereikende premie hoeft worden gevormd. Ook in 2017 is uit de actuariële kwantitatieve toereikendheidstoets gebleken dat er geen voorziening voor niet-toereikende premie nodig is en is dit bedrag onttrokken uit de balans van 2016.

Voorziening niet verdiende premies	2018	2017
Balans 1 januari	2.190.747	2.353.918
Onttrekkingen	-2.190.747	-2.200.636
Dotaties	2.627.740	2.190.747
Onttrekking / Dotatie voorziening niet-toereikende premie	-	-153.282
Balans 31 december	2.627.740	2.190.747

Voorziening voor te betalen schaden

Verloop (in duizenden euro's):

	Bruto		Herverzekeringsdeel		Eigen rekening	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Balans 1 januari	6.536	5.082	1.487	1.229	5.049	3.853
Betaald vorige tekenjaren	-3.426	-2.545	-7	-339	-3.419	-2.206
Vrijval/toevoeging vorige tekenjaren	-652	498	-273	229	-379	269
Schadereserve oude tekenjaren ultimo boekjaar	2.458	3.035	1.207	1.119	1.251	1.916
Schadereserve huidig tekenjaar	5.975	3.501	4.242	368	1.733	3.133
Balans 31 december	8.433	6.536	5.449	1.487	2.984	5.049

Onder voorziening voor nog te betalen schaden zijn bedragen opgenomen voor claims die door de maatschappij worden betwist of waarvoor verhaalsacties bij derden zijn ingesteld. Zevenwouden hanteert bij deze claims een prudent schadereserveringsbeleid waarbij in beginsel de verzekerde som inclusief bijkomende kosten worden gereserveerd. Gezien de onzekere uitkomst van juridische procedures en verhaalsacties in deze zijn deze claims voor 100 % in de schadelast opgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een bedrag ten gunste van het resultaat vrijvallen.

In de reserveringen boekjaar is een bedrag van € 531.000 (2017: € 531.000) opgenomen als voorziening voor nagekomen schademeldingen. Voor brand is deze reservering met € 55.000 verlaagd. Dit bedrag is toegevoegd bij aansprakelijkheid in verband met ontwikkelingen van aansprakelijkheidsschaden voor oudere jaren.

Uitkomst toereikendheidstoets schadevoorziening

Op basis van de positieve uitloopresultaten van de schadereserve over de voorgaande jaren wordt de voorziening voor te betalen schaden toereikend geacht.

Voorzieningen

14. Belastingen

Verloop belastinglatentie tijdelijke verschillen

	2018	2017
Balans 1 januari	246.727	327.212
Realisatie beleggingen	-8.750	-91.443
Herwaardering beleggingen	-34.301	10.958
Balans 31 december	203.676	246.727

De latente belastingschuld heeft betrekking op belastbare tijdelijke verschillen tussen fiscale en commerciële waardering ten aanzien van beleggingen. De latentie heeft in het algemeen een langlopend karakter, € 0 heeft een looptijd korter dan een jaar (2017 € 8.750).

15. Pensioenvoorziening

Verloop:

	2018	2017
Balans 1 januari	-	150.000
Onttrekking / Toevoeging	-	-150.000
Balans 31 december	-	-

De pensioenvoorziening werd gevormd ter dekking van nog af te financieren indexatielasten van opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers. De pensioenregeling betreft een toegezegd pensioen dat gebaseerd is op een middelloonstelsel. De uitvoerder van de pensioenregeling is Aegon Levensverzekering N.V.

16. Overige voorzieningen

	2018	2017
Voorziening deelneming (1)	1.301.286	1.149.510
Voorziening jubileumuitkeringen (2)	57.312	54.449
	1.358.598	1.203.959

1) Voorziening deelneming

De voorziening deelneming is toegelicht bij het onderdeel Beleggingen in groepsmaatschappijen.

(2) Voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen

Belangrijke uitgangspunten zijn:

- disconteringsvoet 4%;
- gebaseerd op stand salarissen ultimo jaar
- blijfkans: 100%
- inclusief verwachte sociale lasten

Verloop:

	2018	2017
Balans 1 januari	54.449	48.663
Toevoeging / Onttrekking	2.863	5.786
Balans 31 december	57.312	54.449

De voorziening heeft in het algemeen een langlopend karakter. In 2018 heeft € 0 een looptijd korter dan een jaar. (2017: € 7.000).

17. Belastingen en sociale lasten

	2018	2017
Loonheffing	81.438	64.090
PAWW	276	-
	81.714	64.090

18. Overige schulden

	2018	2017
Accountantskosten	102.840	195.715
Toezeggingen brandpreventiefonds	51.165	51.165
Crediteuren	49.127	70.829
Salarissen en overige vergoedingen	26.196	56.476
Actuariskosten	22.853	46.969
Vermogensbeheer	6.696	14.925
Leasekosten wagenpark	338	38.819
Overig	15.439	-
Balans 31 december	274.654	474.898

19. Overlopende passiva

	2018	2017
Reservering vakantiedagen	65.591	55.945
	65.591	55.945

Toelichting op de onderscheiden posten van de winst- en verliesrekening

20. Uitloopresultaten voorziening bruto schaden (in duizenden euro's)

Boekjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	-321	-82	-310	112	-56	-27	-687	3
-2	34	23	-16	-3	-19	-12	-1	8
-3	-45	-17	-55	-1	-7	13	-107	-5
<i>Ouder</i>	-25	-17	190	380	-22	129	143	492
Uitloopresultaat	-357	-93	-191	488	-104	103	-652	498
Schadelast verslagjaar	13.169	6.277	1.106	677	386	243	14.661	7.197
bruto schade	12.811	6.184	915	1.165	282	346	14.008	7.695

20. Uitloopresultaten voorziening schaden na herverzekering (in duizenden euro's)

Boekjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Branche	Brand		Aansprakelijkheid		Overig		Totaal	
<i>Schadejaar</i>								
-1	-251	-128	-310	112	-26	16	-587	0
-2	31	16	-16	-3	-19	-12	-4	1
-3	15	-17	-55	-1	-7	13	-47	-5
<i>Ouder</i>	-8	-65	193	299	74	38	259	272
Uitloopresultaat	-213	-194	-188	407	22	55	-379	268
Schadelast verslagjaar	8.501	5.946	1.105	677	359	207	9.965	6.830
Schade eigen rekening	8.288	5.752	918	1.084	381	262	9.586	7.098

Het uitloopresultaat voor 2018 voor de branches brand en aansprakelijkheid is positief, voor de overige branches negatief. Bij aansprakelijkheid is in oudere jaren een negatieve uitloop van € 190.000 te zien. Dit betreft voornamelijk een aanpassing van twee letselschade dossiers van schadejaar 2012 en 2013. Gedurende 2018 heeft Zevenwouden oude schadedossiers beoordeeld, bijgesteld of gesloten, waardoor een positief uitloopresultaat in schadejaar -1 is ontstaan.

21. Bedrijfskosten

Acquisitiekosten		2018	2017
<i>Acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	4.642.967	3.560.643
	Tekencommissie	2.494.416	1.927.602
		7.137.383	5.488.245
<i>Wijziging overlopende acquisitiekosten</i>	Doorlopende provisie	-97.671	-888
	Tekencommissie	-56.473	-5.383
		-154.144	-6.271

Beheer- en personeelskosten en afschrijvingen	2018	2017
Personeelskosten (1)	2.906.212	3.042.164
Afschrijvingen materiële vaste activa	28.512	45.386
Overige bedrijfskosten	1.721.476	1.943.204
Totaal kosten	4.656.200	5.030.754
Toegerekende kosten aan Noorderlinge B.V.	-2.703.000	-2.817.000
	1.953.200	2.213.754

De toerekening van kosten aan Noorderlinge B.V. wordt bepaald op basis van de kosten van haar activiteiten.

De maatschappij heeft een kantoorgebouw zowel in gebruik als in eigendom. Hiervoor wordt een interne huurlast ter grootte van circa € 95.820 per jaar aan de technische rekening toegerekend. De huurlast is inbegrepen onder de overige bedrijfskosten.

(1) Specificatie personeelskosten	2018	2017
Salarissen	2.076.110	1.638.941
Sociale lasten	291.517	237.967
Pensioenkosten	265.789	249.414
Overige personeelskosten	272.796	915.842
	2.906.212	3.042.164

De pensioenkosten bestaan in beide verslagjaren uit de met de pensioenuitvoerder overeengekomen premie.

De overige personeelskosten zijn afgenomen in 2018 vanwege met name minder externe inhuur.

Werknemers

Zevenwouden had gedurende het boekjaar gemiddeld, berekend op fulltime basis, 32 werknemers in dienst (2017: 28).

Bezoldiging Raad van Commissarissen en Algemene Vergadering van Afgevaardigden

Voor de bezoldiging van de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Afgevaardigden kwam in 2018 een bedrag van € 42.777 (2017: € 36.670) ten laste van de maatschappij.

Bezoldiging (gewezen-) Directie

Voor de bezoldiging van de Directie kwam in 2018 een bedrag van € 401.029 ten laste van de maatschappij (2017: € 440.663). De bezoldiging is bepaald op basis van de componenten van RJ271. Voor de ter beschikking stelling van een auto zijn de totale lease- en brandstofkosten toegekend aan de bezoldiging.

Honoraria accountantsorganisatie

De totalen van de ten laste van het resultaat van het boekjaar gebrachte honoraria voor werkzaamheden van de externe Accountant (KPMG Accountants N.V.) en de accountantsorganisatie bedraagt € 121.000 (2017: € 203.572). Dit bedrag is als volgt onder te verdelen:

	2018	2017
Controle van de jaarrekening en QRT staten	121.000	121.000
Nagekomen kosten van de controle 2016	-	82.572
	121.000	203.572

22. Resultaat technische rekening

Het technische resultaat is toe te rekenen aan een aantal branchegroepen. Het technische resultaat van de belangrijkste branchegroepen is als volgt verdeeld (in duizenden euro's):

Technische rekening

	Brand	Aansprakelijkheid	Overig	Totaal
Verdiende premies eigen rekening	13.414	1.327	644	15.385
Van niet-technische rekening toegerekende opbrengsten uit beleggingen	174	15	12	201
Schaden eigen rekening	-8.288	-918	-380	-9.586
Totaal bedrijfskosten	-7.728	-684	-382	-8.794
Resultaat technische rekening	-2.428	-260	-106	-2.794
Herverzekeringssaldo	-927	131	494	-302

Niet-technische rekening

23. Opbrengsten uit overige beleggingen

	2018	2017
Leningen	40.177	48.424
Obligaties	91.278	15.668
Hypotheke	5.485	6.534
Aandelenfondsen	7.660	407
Banken	38	60
Diversen	-	80
	144.638	71.173

24. Ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen

	2018	2017
<i>Ongerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Aandelenfondsen	83.500	39.039
Obligaties	24.282	4.793
	107.782	43.832

Ongerealiseerd verlies op beleggingen

Obligaties	152.351	59.152
Aandelenfondsen	216.790	8.296
Onroerend goed	190.000	-
	559.141	67.448

25. Gerealiseerd resultaat beleggingen

	2018	2017
<i>Gerealiseerde winst op beleggingen</i>		
Onroerend goed	79.980	-
Aandelenfondsen	-	330.503
Obligatiefondsen	-	39.517
Obligaties	-	1.665
	79.980	371.685

Gerealiseerd verlies op beleggingen

Obligaties	688	-
Obligatiefondsen	-	46.569
	688	46.569

26. Aan technische rekening toegerekende uit opbrengsten uit beleggingen

Een deel van de opbrengst uit beleggingen in de niet-technische rekening wordt toegerekend aan de technische rekening. Deze wordt berekend op basis van het deel van het eigen vermogen dat binnen Zevenwouden als noodzakelijk aanwezige solvabiliteit is bepaald.

27. Belastingen	2018	2017
<i>Mutaties belastinglatentie voor compensabele verliezen</i>		
Realisatie	-8.750	-
Herwaardering toekomstige winsten	-42.250	53.443
	-51.000	53.443
<i>Mutatie latente vennootschapsbelasting u.h.v. tijdelijke verschillen:</i>		
Overige mutaties	34.301	-10.957
Totale vennootschapsbelasting	-16.699	42.486

Ondertekening van de jaarrekening

Leeuwarden, 11 april 2019

Raad van Commissarissen

Directie

C.B. Mulder, voorzitter

W.R.D.W. Nauta, voorzitter

W.O. Sierksma

J.H. Lubbers, Financieel Directeur

S. Faber

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van de winst

De statutaire bepalingen inzake de winstverdeling zoals vastgesteld in artikel 17 van de statuten is als volgt:

1. Ten laste van het batig saldo blijkens de jaarrekening worden tenminste zodanige bedragen toegevoegd aan de algemene reserve als nodig zijn om de solvabiliteitsmarge aanwezig te doen zijn waarover de maatschappij krachtens de Wet op het Financieel Toezicht dient te beschikken.
2. Indien de jaarrekening van enig boekjaar een nadelig saldo aanwijst, zal het tekort worden gedekt ten laste van de algemene reserve of uit een of meer aanwezige reservefondsen. Ten laste van door de wet voorgeschreven reserves mag een tekort slechts worden gedelgd voor zover de wet dat toestaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Afgevaardigden van
Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A. per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Algemene Friese Onderlinge Schadeverzekeringsmaatschappij “Zevenwouden” U.A. (hierna ‘Zevenwouden’) te Heerenveen gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018;
- 2 de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2018;
- 3 het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2018; en
- 4 de toelichting van de gehanteerde grondslagen en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Zevenwouden zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
— Materialiteit van EUR 250.000 — 2,5% van het eigen vermogen
Groepscontrole
— Alle groepsonderdelen zijn in scope
Kernpunten
— Waardering technische voorziening voor te betalen schaden
Oordeel
— Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 250.000 (2017: EUR 300.000). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het eigen vermogen (2,5%). Dit is een wijziging ten opzichte van 2017. De materialiteit voor 2017 was gebaseerd op 2% van de verdiende premie. Met de wijziging van de benchmark naar eigen vermogen sluiten we aan bij de ontwikkelingen in de branche sinds de invoering van Solvency II. Een belangrijke afweging hierin is dat voor alle verzekeraars geldt dat de focus van een belangrijke gebruiker, de toezichthouder DNB, voornamelijk uit gaat naar de solvabiliteit. Het item in de jaarrekening dat het meest nauw verbonden is met solvabiliteit is het eigen vermogen.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met Raad van Commissarissen afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 12.500 (2017: EUR 15.000) rapporteren aan hen alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de groepscontrole

Zevenwouden staat aan het hoofd van een groep van entiteiten (groepsonderdelen). De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Zevenwouden.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Vanwege het beperkt aantal groepsonderdelen, de onderlinge verwevenheid van de activiteiten en het feit dat we alle groepscomponenten zelf controleren is onze controleaanpak gericht op het totaal van de activiteiten van de groep. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald op basis van de omvang en het risicoprofiel van de geconsolideerde activiteiten.

Door bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Reikwijdte van onze controle van fraude en het niet voldoen aan wet en regelgeving

Op basis van de Nederlandse controlestandaard zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten. In het bepalen van onze controlewerkzaamheden maken we gebruik van de evaluatie van management in relatie tot frauderisicomanagement (preventie, detectie en respons) inclusief ethische normen die een eerlijke cultuur bewerkstelligen.

Tijdens het identificeren van frauderisico's hebben wij frauderisicofactoren geëvalueerd, die we met de Directie en met de Auditcommissie hebben besproken. Frauderisicofactoren zijn gebeurtenissen en omstandigheden die duiden op een stimulans of druk om fraude te plegen of die een gelegenheid scheppen om te frauderen.

Wij hebben, op basis van de controlestandaarden, het frauderisico ten aanzien van het doorbreken van interne beheersing door management onderkend. In onze controlewerkzaamheden hebben we de interne beheersing, relevant voor het mitigeren van deze risico's, geëvalueerd en gegevensgerichte controlewerkzaamheden verricht.

Onze controlewerkzaamheden zijn niet vergelijkbaar met een specifiek fraudeonderzoek dat vaak diepgaander van aard zal zijn.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen en daadwerkelijke gevallen van fraude geïdentificeerd.

Reikwijdte van onze controle ten aanzien van niet-naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben wet- en regelgeving geïdentificeerd waarvan redelijkerwijs verwacht kan worden dat deze een materieel effect kan hebben op de jaarrekening op basis van onze algemene en sectorspecifieke kennis, de NBA-handreiking 1143 en op basis van gesprekken met de Directie, de Auditcommissie en/of ander management (zoals voorgeschreven door de

controlestandaarden). Wij hebben tevens de richtlijnen en procedures van Zevenwouden met betrekking tot wet- en regelgeving besproken. Wij hebben de geïdentificeerde wet- en regelgeving, waaronder de Wet Financieel Toezicht (inclusief Solvency II), gecommuniceerd binnen ons controleteam en zijn tijdens de controle alert geweest op eventuele indicaties van niet-naleving van deze wet- en regelgeving.

Op basis van de controlestandaarden beperken de werkzaamheden die gedaan moeten worden om niet-naleving van deze wet- en regelgeving te identificeren zich tot het bespreken ervan met de Directie, de met governance belaste personen en/of ander management en het doornemen van eventuele notulen en/of correspondentie met toezichthouders en/of juridische adviseurs met betrekking tot de niet-naleving van wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden maken onderdeel uit van onze procedures op de daaraan gerelateerde jaarrekeningposten.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen aanwijzingen en daadwerkelijke gevallen van niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd. Wij zijn evenwel niet verantwoordelijk voor het voorkómen van niet-naleving, en evenmin kan er van ons worden verwacht dat wij niet-naleving van alle wet- en regelgeving detecteren.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Ten opzichte van voorgaand jaar zijn de toereikendheid van de toelichting op de Solvency II richtlijn en de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen geen kernpunten in de controle over 2018. Wat betreft de toelichting op de Solvency II richtlijn constateren wij dat dit branche breed en binnen Zevenwouden 'business as usual' is geworden. Dit onderwerp blijft wel een belangrijk onderdeel van onze controle, mede ingegeven door de aard en rapportage richting DNB. De waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen is geen kernpunt in de controle over 2018 door de omvang van deze balanspost ten opzichte van het balanstotaal en de beperkte mate van schattingen door management.

Omschrijving

In de technische voorziening voor te betalen schaden (bruto) van EUR 8,4 miljoen (2017: EUR 6,5 miljoen) zijn reserveringen opgenomen voor (nog te verwachten) schaden.

Bij de bepaling van deze technische voorziening worden door de Directie inschattingen gehanteerd omtrent onzekere toekomstige uitkomsten. Deze inschattingen kunnen significante impact hebben op de uitkomst van de berekeningen van deze technische voorziening, waaronder het totale bedrag waarvoor de per balansdatum gemelde en nog te verwachten schadeclaims kunnen worden afgewikkeld.

Bij deze berekening van de technische voorziening voor nog te betalen schaden en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets worden verschillende bronnen en assumpties (zoals inschattingen van schade-experts en periodiek bijgestelde normbedragen op basis van historische gegevens over de schadelast voor kleinere schademeldingen) gebruikt. Tevens wordt rekening gehouden met de impact van het herverzekeringsdeel bij het bepalen van de netto voorziening voor te betalen schaden.

Het bepalen van de technische voorziening voor te betalen schade door Zevenwouden is een complex en deels subjectief proces doordat belangrijke schattingen moeten worden gemaakt door het management en is daarom een kernpunt in onze controle.

Onze aanpak

Onze controlewerkzaamheden omvatten:

- het toetsen van de interne beheersmaatregelen ter waarborging van de betrouwbaarheid van de gehanteerde basisgegevens en assumpties voor de vaststelling van de voorziening nog te betalen schade en de daarmee samenhangende toereikendheidstoets;
- het toetsen van de voorziening voor te betalen schaden aan de hand van intern opgestelde kwalitatieve en kwantitatieve analyses, waaronder de analyse van de uitloopresultaten;
- het doornemen van notulen van vergaderingen van de Directie en van de Raad van Commissarissen op gemelde schaden;
- het toetsen van de normschadebedragen, voor de schademeldingen van individueel beperkte omvang, op basis van ervaringscijfers zoals beschikbaar bij Zevenwouden;
- het toetsen van de waardering van de gevormde voorziening nog te betalen schade door middel van periodieke kwaliteitscontroles aan de hand van de onderliggende schadedossiers en bijbehorende rapporten van schade-experts;
- het bespreken van algemene schadeontwikkelingen en specifieke grote en bijzondere schaden aan de hand van de onderliggende schadedossiers en bijbehorende rapporten van schade-experts;

- het evalueren van de uitkomsten van de beoordeling van de toereikendheid van de technische voorzieningen ultimo 2018 zoals uitgevoerd door de interne actuariële functiehouders van Zevenwouden. De interne actuariële functiehouders zijn in haar werkzaamheden ondersteund door een extern expert.

Wij hebben actuariële specialisten ingezet bij onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de vaststelling en toetsing van de toereikendheid van de voorziening voor te betalen schade. De actuariële specialisten hebben delen van de technische voorziening gecontroleerd op basis van het evalueren van de totstandkoming van gebruikte schadedriehoeken. Aanvullend hebben de specialisten de door de Directie gehanteerde assumpties geëvalueerd.

Tevens zijn wij nagegaan of de toelichting op de technische voorziening voor te betalen schade (noot 13 van de geconsolideerde jaarrekening en noot 13 van de enkelvoudige jaarrekening) voldoet aan Titel 9 boek 2 BW.

Onze observatie

Wij vinden dat de door Zevenwouden toegepaste methodiek en gehanteerde veronderstellingen voor de vaststelling van de technische voorziening voor te betalen schade en de hierbij gehanteerde toereikendheidstoets acceptabel zijn en zijn van mening dat de technische voorziening voorzichtig is gewaardeerd.

Wij achten de daaraan gerelateerde toelichtingen in noot 13 van de geconsolideerde jaarrekening en noot 13 van de enkelvoudige jaarrekening toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag (inclusief Verslag van de Raad van Commissarissen)
- Overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de Overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn per 23 september 2016 door de Raad van Commissarissen benoemd als accountant van Zevenwouden voor de controle vanaf het boekjaar 2016 en zijn sindsdien de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van Organisaties van Openbaar Belang geleverd.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de Directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Directie afwegen of Zevenwouden in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet de Directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Directie het voornemen heeft om Zevenwouden te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Zevenwouden haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Zevenwouden.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een verdere beschrijving van onze verantwoordelijkheden ten aanzien van een jaarrekeningcontrole is te vinden op de website van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) op: http://www.nba.nl/NL_oob_01. Deze beschrijving vormt onderdeel van onze controleverklaring.

Utrecht, 11 april 2019

KPMG Accountants N.V.

W. Teeuwissen RA